

VEAIC NOW

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

Cititi in pagina a 6-a:

**CUM TREBUIE
SCRISĂ ȘTIINȚA**

DIN SUMAR:

- **La frontiera dintre uscat - ocean - atmosferă**
- **Poate fi aflat „timpul sigur“?**
- **Cu sau fără cafea**
- **Pentru cercetarea perspicacității**
- **Pină la Agadès, o singură fântână!**

13

ANUL XXX
29 MARTIE 1974
(1515)

Cine dintre noi n-a imputat — s-o recunoaştem — măcar o dată meteorologilor un week-end sau un concediu ratat, o proastă dispoziție momentană etc ?

Și cu toate acestea fiecare dintre noi urmărește cu o perseverență

diabolică buletinele meteorologice difuzate zilnic de televiziune, radio, ziare... Incit, nu-i defel greșită observația că nu există prea multe meserii la fel de necesare, de complicate, dar și de ingrate ca aceea de sinoptician.

Documentar

ARSENALUL METEOROLOGIEI

Iată cum descria situația de mai sus autorul unei populare lucrări de meteorologie: în fiecare seară îl vedem la televizor pe meteorologul de serviciu și-i ascultăm cu atenție pronosticul pentru a doua zi. Dacă am cere însă unui comentator să-și formuleze cu aceeași precizie punctul de vedere asupra evenimentelor politice sau economice la ordinea zilei, cererea noastră ar fi socotită de acest comentator ori o glumă, ori o ofensă la adresa lui. Dar misiunea meteorologului de a pronostica evenimentele din oceanul aerian este de multe ori cel puțin la fel de complicată!

„Ați putea prevedea o furtună?”

Observatorii antici ai vremii, printre care și Aristotel, știau să explice uimitor de exact multe fenomene ale atmosferei, în schimb nu puteau concepe că vântul este rezultatul unei deplasări a aerului. Dealtfel și în evul mediu noțiunile de aer și vid erau adesea confundate, iar fenomenele meteorologice erau puse pe seama interacțiunii Pământului cu alte planete. Așadar, dacă anticii (și nu numai ei!) cunoșteau prea puține lucruri despre legile fenomenelor meteorologice, evidența vremii este în schimb practică de multe secole. La British Museum există, de pildă, „buletine ale vremii” din 1268-1270. Observațiile meteorologice cu instrumente au devenit însă posibile abia la mijlocul secolului XVII când au fost inventate barometrul și termometrul. Iar primul pronostic al timpului a putut fi formulat numai după alte două secole. La 14 noiembrie 1854 s-a iscat pe Marea Neagră o furtună cumplită care a avariat grav flota anglo-franceză ce asedia Sevastopolul. Napoleon al III-lea a adresat atunci, prin intermediul Ministerului de Război, o întrebare, neobișnuită pentru vremea aceea, astronomului Urbain Jean Joseph de Verrier (1811-1877), directorul Observatorului din Paris. „Ați putea prevedea o furtună?”, a fost întrebare anume astronomul. Savantul s-a apucat numaidecât de o muncă migăloasă: a comparat indicațiile barometrelor, direcția și intensitatea vântului în mai multe puncte ale țărmului mediteranean și vest-european. După care l-a trimis lui Napoleon acest răspuns: „Da, s-ar putea trasa traiectoria unei furtuni și prezice perioada catastrofei”.

Începutul prognozei meteorologice este pe drept cuvânt socotit dramatic. Unul din cei dintâi sinopticieni, englezul R. Fitzroy (comandantul legendarei corăbii „Beagle” la bordul căreia a călătorit Charles Darwin) a plătit cu viața abnegația pentru noua știință. În 1861 Fitzroy începuse să alcătuiască hărți numite sinoptice, adică de sinteză, care să-i permită compararea stării timpului în diferite zone. Înțelegând că o singură categorie de informații, chiar de ultimă oră, asupra timpului era insuficientă, el dorea să elaboreze o metodă de exprimare anticipată a stării timpului. Pronosticurile lui se bucurau de prețuirea marinarilor și pescarilor, iar prevestirile-i de furtună erau comunicate unui număr de peste o sută de puncte de pe țărmul Angliei. Cele de mai sus se întâmplau acum o sută de ani când în toată Anglia funcționau numai 11 stații meteorologice. Incit nu e de mirare că pronosticurile lui Fitzroy erau deseori greșite. Mulți își băteau de aceea joc de ele. Demoralizat de neînțelegerea de care se izbea la tot pasul, la 30 aprilie 1865 acest om, căruia știința modernă îi datorează multe, și-a pus capăt zilelor. O legendă afirmă că, aflind de moartea lui Fitzroy, soția unui pescar scoțian ar fi exclamat disperată: „Cine o să mai aibă acum grijă de bărbații noștri?”

Dar foarte puțini învățați, chiar dintre cei mai cunoscuți, credeau în realitatea unei prognoze științifice a vremii. Poate că de aceea primele buletine meteorologice au fost întocmite în Germania abia în 1883, în S.U.A. după 1869, când pe Marile Lacuri s-au scufundat, în timpul unei furtuni, două mii de nave mari și mici. În Rusia,

primul „Buletin meteorologic zilnic” a fost dat publicității la 1 ianuarie 1872.

Tinta: cit mai multă precizie!

De atunci a trecut un secol, răstimp în care meteorologia a făcut, în dotarea ei, un uriaș salt. Se știe că ea are acum la dispoziție mijloace tehnice complexe, inclusiv calculatoare electronice, că beneficiază de sateliți meteorologici și de un Serviciu al timpului care cuprinde toate regiunile Terrei. Mii de stații meteorologice și peste 6000 de nave adună și difuzează regu-

pentru economia națională în ansamblu și, în primul rînd, pentru agricultură, pentru recoltă. Această din urmă activitate are nevoie de pronosticuri pentru perioade nu numai lungi, ci chiar foarte lungi — de un sezon agricol sau un an. La fel de importante sînt și pronosticurile asupra cîmnei.

Dar cît de actuală este evocarea acestor deziderate? De un secol, de cînd există meteorologia, cercetătorii caută mereu să descopere mecanismele timpului. La început doreau mai ales să extindă rețeaua stațiilor terestre, să obțină cît mai multe date. Apoi și-au dat seama că dețin prea puține informații despre atmosfera înaltă. În 1930,

mase de aer, dar nu le „spune” și de ce se află ea în acea regiune, ce a minnat-o într-acolo etc. Observatorii știu că o anumită presiune atmosferică și un anumit tip de acoperire a cerului cu nori pot declanșa ploaia. Dar aceste caracteristici se pot și modifica, fără să declanșeze ploaia. De ce?

Pentru a lămuri cauzele care concurează la formarea circulației atmosferice globale se organizează acum vaste investigații în cadrul Programului de cercetare a proceselor atmosferice globale.

Calculul vremii

Așadar în clipa de față sinopticienii sînt copleșiți de informații meteorologice; ei recepționează fără încetare tot felul de date, le înscriu pe hărți, desenează diagrame etc. Deși ar prefera să construiască modele naturale ale fenomenelor din atmosferă, oceane, din învelișul solid al Pământului așa cum fac, de pildă, constructorii de avioane. Dar, spre marea lor regret, modelarea acestor fenomene ale naturii este imposibilă. Aceasta este, se pare, și principala cauză a eșecurilor lor. Și tot de aici și încercarea de a exprima fenomenele atmosferice cu ajutorul unor ecuații din domeniul hidro și termodinamicii.

Sinopticienii au dorit dintotdeauna să „calculeze” timpul, dar calculele lor erau primitive. În 1922, meteorologul englez L. Richardson a încercat să calculeze un pronostic al timpului cu o anticipație de douăsprezece ore, utilizînd pentru aceasta un aritmetru. Dar calculul i-a cerut... șase săptămîni, iar pronosticul obținut n-a fost conform cu realitatea. După care același meteorolog a socotit că, pentru a putea ține pasul cu condițiile în permanență schimbare ale timpului, ar fi avut nevoie de 64 000 de aritmetre.

Datorită computerelor care fac sute de mii de operații pe secundă, meteorologii capătă acum răspunsuri la întrebările lor în câteva minute. Dar ei nu se mai mulțumesc cu atât, ci caută cele mai raționale căi de obținere a modelelor numerice.

Și acum concluziile. Ele sînt în egală măsură optimiste și pesimiste. Majoritatea meteorologilor cred în marile perspective ale activității lor, în perfecționarea metodelor numerice, într-o largă cooperare internațională.

Scepticii sînt însă de altă părere. Ei afirmă că, chiar dacă proporția de reușite va spori, meteorologii nu vor realiza niciodată pronosticuri care să fie confirmate sută în sută. Însăși teoria exclude o asemenea posibilitate, susțin ei, incit să nu ne facem iluzii, să nu așteptăm și să nu cerem minuni.

Și totuși omenirea așteaptă și reclamă asemenea „minuni”. Și poate că de aceea și noi urmărim cu atîta interes și perseverență buletinele meteorologice !...

Z. Kanevski

documenta.

documentar docum

mentar documentar du

documentar documentu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

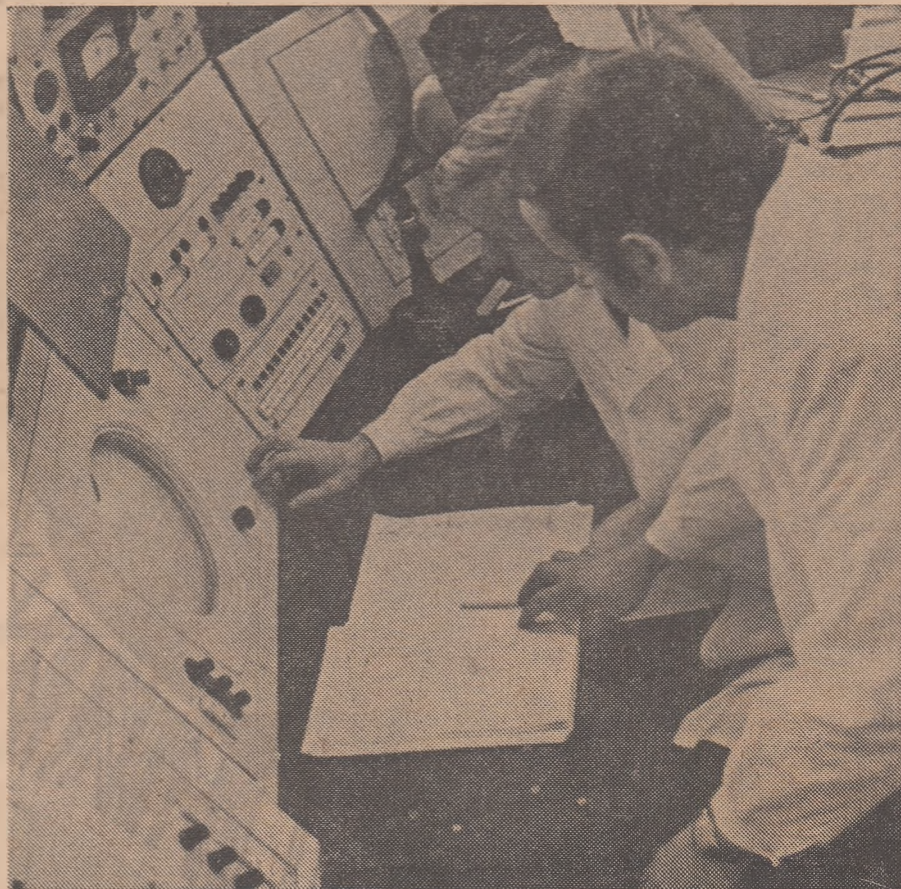
mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

Sistem de radiolocație pentru măsurarea valorii precipitațiilor pe o rază de circa 100 de kilometri

Foto: A. Marșani (A.P.N.)

lat date despre starea vremii în toate colțurile lumii. Nenumăratele birouri ale timpului recepționează aceste date în flux continuu. La Moscova, Washington, Melbourne există centre mondiale de centralizare a informațiilor meteorologice. De asemenea, există douăzeci de centre meteorologice regionale.

Sinopticienii primesc — și ar fi nedrept să nu primească — tot mai frecvent mulțumiri pentru pronosticurile lor exacte. Îndeosebi pentru cele pe perioade scurte. Într-adevăr, acestea se împlinesc în ultima vreme într-o proporție de 85-90 la sută, în comparație cu 65-70 la sută în deceniul al patrulea și 75-80 în deceniul al șaselea. Iar rezultatele dobîndite de sinopticienii care deservește aviația civilă sînt chiar remarcabile. Deși pronosticurile exacte trec de obicei neobservate; băgate în seamă și comentate ironic sînt mai ales eșecurile meteorologilor.

Dar exactitatea pronosticurilor pentru perioade scurte va continua să crească. Căci rețeaua punctelor de observație pe uscat și pe mare se dezvoltă mereu. Numărul stațiilor de sondare a atmosferei prin rachete crește necontenit, iar rețeaua radiotelegrafiei prin care informațiile despre vreme sînt transmise rapid se perfecționează fără încetare. Aportul sateliților meteorologici, al stațiilor orbitale cu echipaj la bord se face tot mai simțit.

Ne putem mulțumi însă numai cu pronosticuri pentru perioade scurte? Buletinele meteorologice pentru cîteva ore, o zi, două sînt foarte utile aviației, marinei, dar total nesatisfăcătoare

a fost inventată radiosonda și atmosfera a putut fi sondată pînă la altitudini de cîteva zeci de kilometri. În ultima vreme, arsenalul meteorologiei s-a îmbogățit cu rachete care depășesc 200 de kilometri altitudine.

Meteorologia teoretică a avut și ea o evoluție rapidă. Pentru a cunoaște mai bine atmosfera, s-a făcut apel la legile hidro și termodinamicii. Grație eforturilor comune ale unor savanți din Norvegia, Austria, Suedia și U.R.S.S. a fost creată meteorologia dinamică. În același timp au fost elaborate metode fizice de pronosticare a timpului pe perioade scurte. Iar în deceniul al treilea al secolului nostru, analiza proceselor sinoptice a fost utilizată pentru prima oară în formularea de pronosticuri pentru perioade lungi.

Dar cu toate că se fac multe investigații, precizia prognozelor meteorologice pentru perioade îndelungate continuă să rămînă la același nivel: 60-65 la sută. Cum se explică această împrejurare? E cumva vorba de o impresie greșită sau de un prag de netrecut pentru știință? Specialiștii chestionați au fost unanimi în a răspunde la această întrebare: știm încă prea puțin despre fizica atmosferei, deși facem multe eforturi în această direcție. Iar mai departe au arătat că descrierea caracteristicilor timpului este făcută aproape metafizic; se prevăd consecințele schimbării vremii fără a cunoaște însă legile interne ale acestui fenomen, cauzele profunde. Deasupra globului veghează, să zicem, un satelit meteorologic care semnalază cercetătorilor de pe sol apariția unei

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL P.C.R.

În zilele de 25 și 26 martie 1974, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a avut loc Plenara C.C. al P.C.R.

La lucrările plenarei au participat ca invitați primii secretari ai comitetelor județene de partid, membrii guvernului, conducătorii ai unor instituții centrale de stat și obștești, adjuncți ai șefilor de secții ale Comitetului Central, cadre de conducere din presă — care nu sînt membri ai C.C. al P.C.R.

În legătură cu problemele înscrise la ordinea de zi, Plenara C.C. al P.C.R. a adoptat hotărâri corespunzătoare.

1. — În vederea aplicării consecvente a Statutului P.C.R., eliminării unor paralelisme între organele de conducere ale partidului și creșterii operativității și coordonării efective a activității de partid și de stat, plenara a stabilit unele modificări la Statut.

Hotărârea în legătură cu aceste modificări se dă publicității separat.

2. — În cadrul plenarei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat citire unei scrisori din partea tovarășului Ion Gheorghe Maurer în care solicită, din motive de sănătate și datorită vârstei, să fie eliberat din funcția de președinte al Consiliului de Miniștri.

În legătură cu această scrisoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit o scurtă cuvîntare care se publică separat.

Exprimîndu-și deplinul acord cu înaltele aprecieri ale secretarului general al partidului la adresa activității tovarășului Ion Gheorghe Maurer, plenara a aprobat în unanimitate cererea președintelui Consiliului de Miniștri de a fi eliberat din această funcție.

Tovarășul Ion Gheorghe Maurer s-a adresat apoi plenarei. Cuvîntul său se publică separat.

3. — Plenara C.C. al P.C.R. a recomandat Marii Adunări Naționale să aleagă pe tovarășul Manea Mănescu, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., în funcția de președinte al Consiliului de Miniștri.

În legătură cu aceasta, plenara a recomandat Marii Adunări Naționale eliberarea tovarășului Manea Mănescu din funcția de vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și președinte al Comitetului de Stat al Planificării.

4. — Plenara a ales pe tovarășul Ilie Verdeț, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., ca secretar al Comitetului Central și a recomandat numirea sa ca președinte al Consiliului Central de Control Muncitoresc al Activității Economice și Sociale.

În legătură cu aceasta, plenara a recomandat Marii Adunări Naționale eliberarea tovarășului Ilie Verdeț din funcția de prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri.

5. — Plenara a fost de acord cu cererea tovarășului Ștefan Voitec, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., de a fi eliberat din funcția de președinte al Marii Adunări Naționale și de a fi trecut în altă muncă. Plenara a recomandat Marii Adunări Naționale eliberarea sa din funcția de președinte al Marii Adunări Naționale și alegerea sa ca vicepreședinte al Consiliului de Stat.

În legătură cu aceasta, plenara a hotărît să propună Marii Adunări Naționale alegerea tovarășului Miron Constantinescu, membru supleant al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., ca președinte al Marii Adunări Naționale, urmînd să fie eliberat din funcțiile de vicepreședinte al Consiliului de Stat și de președinte al Consiliului Central de Control Muncitoresc al Activității Economice și Sociale.

6. — Plenara a hotărît să recomande Marii Adunări Naționale eliberarea tovarășului Virgil Trofin, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., din funcția de vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și ministru al comerțului interior, în legătură cu trecerea sa în muncă de partid.

7. — Totodată, Plenara C.C. al P.C.R. a hotărît să recomande Marii Adunări Naționale următoarele:

— alegerea tovarășului Emil Drăgănescu, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, ca președinte al Comitetului de Stat al Planificării și, în legătură cu aceasta, eliberarea sa din funcția de ministru al transporturilor și telecomunicațiilor;

— alegerea tovarășului Janos Fazekas, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, ca ministru al comerțului interior;

— alegerea tovarășului Gheorghe Oprea, membru al C.C. al P.C.R., în funcția de vicepreședinte al Consiliului de Miniștri;

— alegerea tovarășului Traian Dudaș ca ministru al transporturilor și telecomunicațiilor și, în legătură cu aceasta, eliberarea sa din funcția de ministru-secretar de stat;

— eliberarea tovarășului Ion Crăciun din funcția de ministru al industriei ușoare, din motive de sănătate;

— alegerea tovarășului Gheorghe Cazan ca ministru al industriei ușoare și, în legătură cu aceasta, eliberarea sa din funcția de ministru-secretar de stat.

În legătură cu aceste hotărâri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a felicitat pe tovarășii desemnați pentru noile funcții și le-a urat succes în activitatea lor. Cuvîntul tovarășului Nicolae Ceaușescu se publică separat.

Tovarășul Manea Mănescu a mulțumit plenarei Comitetului Central, secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru desemnarea sa într-una din principalele funcții ale activității de partid și de stat. Cuvîntul său se publică separat.

8. — Comitetul Executiv a supus Plenarei C.C. al P.C.R. propunerile privind unele modificări la Constituția Republicii Socialiste România, care să fie înaintate apoi spre legiferare Marii Adunări Naționale.

Propunerile au fost prezentate plenarei de tovarășul Emil Bodnaraș, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat. Cuvîntarea sa se publică separat.

Plenara C.C. al P.C.R. a aprobat în unanimitate propunerile privind instituirea funcției de președinte al Republicii Socialiste România — cu menținerea Consiliului de Stat — și atribuțiile ce-i revin șefului statului român pe plan intern și în relațiile internaționale ale țării.

Aprobind propunerile privind unele modificări la Constituția Republicii Socialiste România, Plenara C.C. al P.C.R. a hotărît ca ele să fie transformate în proiect de lege care să fie supus Marii Adunări Naționale.

9. — PLENARA C.C. AL P.C.R. A HOTĂRÎT ÎN UNANIMITATE SĂ PROPUȚĂ MARI ADUNĂRI NAȚIONALE ALEGEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU, SECRETAR GENERAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN. CA PREȘEDINTE AL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA.

10. — Plenara C.C. al P.C.R. a aprobat proiectul legii remunerării după cantitatea și calitatea muncii și a hotărît să fie înaintată spre dezbateri și adoptare Marii Adunări Naționale.

11. — Totodată, plenara a aprobat proiectul Legii privind sistematizarea teritoriului și a localităților urbane și rurale, hotărînd ca ea să fie supusă dezbaterii publice.

12. — Plenara Comitetului Central a aprobat tezele pentru cea de-a XXX-a aniversare a eliberării patriei de sub jugul fascist și planul de măsuri pentru întîmpinarea acestei aniversări.

13. — Plenara C.C. al P.C.R. a aprobat în unanimitate informările cu privire la efectivul, compoziția și structura organizațiilor partidului la 31 decembrie 1973 și cu privire la activitatea organelor de partid și de stat privind îndeplinirea politicii de cadre a partidului.

14. — În unanimitate, plenara a aprobat propunerile de delegați ai Partidului Comunist Român pentru Congresul Frontului Unității Socialiste.

La dezbaterile din cadrul Plenarei C.C. al P.C.R. au luat cuvîntul tovarășii: Vasile Vilcu, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean Constanța al P.C.R., Andrei Cervencovici, prim-secretar al Comitetului județean Arad al P.C.R., Petre Dănică, prim-secretar al Comitetului județean Vilcea al P.C.R., Constantin Pirvulescu, membru al Comisiei Centrale de Revizie a partidului, Gheorghe Blaj, prim-secretar al Comitetului județean Maramureș al P.C.R., Gheorghe Vasilichi, președintele Comisiei pentru sănătate, muncă și asigurări sociale a Marii Adunări Naționale, Vasile Potop, prim-secretar al Comitetului județean Iași al P.C.R., Eleonora Nilcă, director al Întreprinderii textile Cîsnădie, județul Sibiu, George Homoscean, prim-secretar al Comitetului județean Alba al P.C.R., Adalbert Crișan, prim-secretar al Comitetului județean Bistrița-Năsăud al P.C.R., Gheorghe Roșu, prim-secretar al Comitetului județean Bacău al P.C.R., Angelo Miculescu, ministrul agriculturii, industriei alimentare și apelor, Mihael Dalea, membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor.

În încheierea lucrărilor plenarei a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Nemărginită bucurie

Telegrame și scrisori sosite de pe întreg cuprinsul țării dau glas însuflețirii cu care toți cetățenii patriei noastre au primit propunerile Plenarei C.C. al P.C.R. privind instituirea funcției de președinte al Republicii Socialiste România și alegerea în această înaltă funcție a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al poporului, eminent militant revoluționar care, în fruntea partidului și statului, conduce cu o neasemuită abnegație destinele țării către îndeplinirea țelurilor socialismului și comunismului în România, slujește fără preget cauza păcii și progresului în lume.

Întreg poporul vede în această hotărîre cea mai fidelă intruchipare a propriilor sale gânduri și sentimente de înaltă prețuire pentru proeminenta personalitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru inestimabila contribuție pe care o aduce, zi de zi, cu pasiune revoluționară și nemărginită dăruire la înălțarea României socialiste pe culmi tot mai înalte de civilizație și progres.

Toată suflarea românească știe prea bine că mărețul program de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, de accelerare a progresului material și spiritual al țării, cadrul și climatul autentic de manifestare a democrației socialiste, a valorilor etice și echității socialiste sînt pentru totdauna legate de numele tovarășului Nicolae Ceaușescu care a devenit pentru întreg poporul nostru simbolul cinstei, onoarei, demnității, omniei și spiritului revoluționar.

Oricine dintre noi și toți laolaltă știm că înflorirea României socialiste, largul și îndreptățitul prestigiu de care aceasta se bucură în rîndul întregii umanități doritoare de pace și progres sînt indisolubil legate de activitatea de eminent conducător, de clarviziunea cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu scrutează viitorul, de realismul și spiritul său combativ în abordarea marilor probleme ale lumii de astăzi. Patriot și internaționalist înflăcărat, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a legat numele de nenumărate inițiative și de o activitate susținută cu o înaltă competență pentru extinderea și adîncirea relațiilor României cu toate țările socialiste, pentru promovarea unui spirit nou în relațiile cu toate statele lumii, pentru progresul și pacea omniei, pentru o lume mai bună și mai dreaptă.

Măsura adoptată de Plenara Comitetului Central al partidului exprimă de aceea, voința întregului popor, mîndru că conducerea destinului sale se află în mîinile celei mai remarcabile personalități a patriei noastre și unul din cei mai de seamă conducători politici ai lumii contemporane.

Ea se înscrie la loc de frunte în cronică poporului nostru, care transmite iubitelui său conducător, în aceste zile cu profunde semnificații, cele mai calde felicitări pentru înalta misiune pe care i-o încredințează acum partidul și fierbîntea asigurare că susține din tot sufletul istorica hotărîre, puternic mandat care se reazemă pe temelie de granit a dragostei și nemărginitei încrederi a tuturor cetățenilor României socialiste.

PÎNĂ LA AGADÈS, O SINGURĂ FÎNTÎNĂ!

O călătorie pe „potecile sării“

Dînd deoparte perdeaua de pînză de la intrarea în cort, Aidji scoase afară mai întîi piciorul stîng, apoi pe cel drept, încălțate în niște sandale late, dar ceva mai scurte decît s-ar fi cuvenit. Încît degetele i se afluă în nisipul rece. Ca să meargă mai ușor își ridică puțin poalele lungi ale cămășii albe fără mînci. Deși pe deasupra mai avea o altă cămașă, de culoarea indigoului, iar peste ea o pelerină largă de lînă, tot tremura de frig. „Sahara e o țară rece, unde este deseori arșiță“ — spun tuaregii. Aidji scrută cerul. Si-rius pălea, semn că în curînd avea să se lumineze. Deci trebuia să pornească repede la drum cu caravana.

Aidji dormise prost în noaptea aceea. Mereu i se păruse că aude vrabia-ashara tipînd mai tare ca de obicei, ceea ce însemna că în dimineața următoare avea să moară un om. Ori poate o cămilă. Dar nu putea face nimic. Totul era în mîna lui Allah!

Medugul, cum numesc tuaregii căpetenia unei caravane, porni de-a lungul șirului de cămile care mai dormeau încă și nu putu rezista ispitei de a lovi cu piciorul un dromader galben, care în ajun se lăsase greoi în genunchi și rupsesse frînghiile ce legau blocurile de sare. Sarea se răspîndise pe nisip, cămilele ieșiseră din rînd și se repeziseră la come la delicata lor. Din care cauză animalelor le era acum mai sete ca de obicei, dar apă abia dacă mai era de un deget pe fundul burdufurilor din piele de oaie. În lungul, chinătorul drum de la Bilma la Agadès există o singură oază: Fachi. Pînă seara trebuiau să ajungă neapărat acolo, unde îi aștepta apă și, poate, și afaceri bune. Deci trebuiau să plece imediat.

Pasărea-„șacal“

dă alarma

Curînd, bărbații au început să pună șeile pe animale, iar femeile să zvîrle peste uscăturile, care se și aprinseseră, balebă uscată de cămilă. În jurul focului au așezat trei bucăți de gresie, iar deasupra lor un cean de aramă. În ultimele zile femeile preparaseră un terci din făină, numit „hassid“, peste care turnau o fiertură obținută din niște ierburi uscate și pisate; din același terci se mai putea pregăti și un aluat, iar din acesta niște turte mici pe care le aruncau apoi în apă clocotită.

Dar acum era o zi deosebită, pentru că urmau să ajungă în oază. Încît, în cîntea evenimentului, Sabena, a treia soție a medugului, care făcea oficiul de bucătăreasă, a scos niște bucățele de carne uscată, ascunsă la loc sigur, și le-a aruncat în cean adăugîndu-le de batal și ceapă tăiată mărunt.

Urmăreau cu toții tăcuți mișcările iuți ale Sabenei; deodată însă un țipăt scurt de pasăre îi trezi din amorțelă. Bărbații se repeziră spre mormanul de saci de unde răzbătuse țipătul. Dar nu, nu era vrabia-ashara, pe nedrept poreclită pasărea-„șacal“ — numai pentru că în clipa cînd vede acest animal dă numai decît alarma.

Scoțîndu-și din mers pumnalele din teci, înute întotdeauna la îndemînă, bărbații se repeziră afară din tabără spre a prinde adevăratul șacal. Dar era prea tîrziu; acesta și dispăruse printre dune.

Aidji îi muștră pe oameni, căci nu era o treabă de bărbat să alergi după un șacal. Dar cel mai sever își dojeni nepotul, care pusese mîna chiar pe sabie. Nu știa, oare, că sabia are suflet și nu trebuie pingărită cu sîngele unui animal care se hrănește cu hoituri? Sabia se putea supăra. Căci nu degeaba unesc meșterii făurari de arme oțelul rece al lamei cu arama caldă a mîne-

rului. În felul acesta sufletul omului se înrudește cu cel al armei.

Bărbații se înapoiară dar în jurul focului și, fără să-și scoată taghelmustul — acoperămint pentru cap — începură să mînce. Cînd luau din cean cite o bucățică de carne, brățările de marmură pe care le purtau se izbeau surd de pereții vasului. Acum ele îi cam incomodau, dar, dacă ar fi izbucnit o încăierare, brățările de piatră, prinse în citeva locuri pe brațe, i-ar fi apărut bine de loviturile de sabie, la fel cum taghelmustul, care le acoperă cu nădejde capul, îi ferește de vînt și nisip.

După un sfert de oră caravana porni la drum. Aidji mergea în frunte și numai umbrele lungi ale cămilelor i-o luau puțin înainte. Imbrățișa cu o pri-

luție filtrată — fie sub formă de cilindri lungi de sare cenușie, nefiltrată, destinată vitelor.

Ce-i hotarul?

Urmă de șarpe pe piatră? ...

Cămilele nomazilor străbat „potecile sării“ din Niger și Nigeria de circa jumătate de secol — de cînd coloniștii francezi au reprimat revolta tuaregilor și mijii de familii au părăsit Algeria și s-au stabilit în sud, în regiunile Kano și Katsina. Acum, majoritatea tuaregilor trăiesc în Nigeria. Așa spun statisticile. Dar proprietarii cămilelor ridică din umeri cînd aud de ho-

Tuaregii, acești nobili cavaleri ai deșertului...

vire mindră caravana. Chiar cea mai săracă familie de tuaregi are cel puțin șapte cămile; două pentru cărat apă și hrană, patru pentru transportul mărfurilor sau al altor încărcături și una de prăsilă. O familie de nomazi mai instărită are 25 de cămile, 15 oi și 40 de capre. În caravana lui Aidji se aflau 250 de cămile, dintre care mai bine de jumătate erau ale lui. Celelalte erau ale unor rude. Transportul de sare este o indeletnicire rentabilă. Sînt sute de ani de cînd călătorul și geograful arab Ibn-Battuta (1304—1377) a scris: „Pentru transportul de sare, la Valat se plătesc opt-zece miscali de aur (un miscal = 4,25 g), iar în orașul Mali, pentru aceeași încărcătură, se pot obține pînă la 40 de miscali“.

Odinioară sarea era transportată sub formă de blocuri de circa un metru și jumătate lungime, întrucît se sedimenta în niște gropi dreptunghiulare săpate în argilă roșie. Cînd apa freatică sărată se evaporă, în groapă era turnată o nouă cantitate de apă sărată. Și operația era repetată pînă cînd stratul de sare căpăta o grosime de 5 cm, după care era scos, cu multă grijă, în formă de bloc, din groapă.

La Bilma, de unde venea caravana lui Aidji, sarea este preparată fie sub formă de turte rotunde — aceasta este sarea curată de gătit, obținută din so-

tar. Cum adică hotar? întrebă ei. Urmă de șarpe pe piatră sau de vultur pe cer? Arată-mi unde-i cocoșă cămîlei și eu am să-ți spun unde-i coada ei. Dar granița? Cine a văzut-o?

Să ne întorcem însă la caravana noastră. Cel mai mult, Aidji se temea de vînt. Și parcă presimțea ceva rău. Încît scruta cu luare-aminte cerul. La drept vorbind, nu-i era teamă de vîntul obișnuit care bate mereu în Sahara, uneori în rafale, și zbrîleşte părul de pe spinarea cămilelor, încurcă franjurile de lînă ale păturilor și face ca cerceii de aur din urechile femeilor să scoată un clinchet plăcut. „În Sahara vîntul se trezește și se culcă odată cu soarele“, afirmă tuaregii.

Medugul se temea de vîntul egal, care pare o briză răcoroasă, pentru că la început suflă încet, ca o ușoară mîngiere asupra deșertului. Dar apoi prinde să se întezească treptat, pe nesimțite. Aidji cunoștea bine aceste semne de rău augur, încît el și oamenii lui culcară repede cămilele la pămînt și se trîntiră și ei jos acoperindu-se cu pături. „Dacă privești într-un asemenea moment pămîntul — arată cercetătorul egiptean Hassanin Bey, un bun cunoscător al Saharei — constai că s-a schimbat uluitor, de parcă pe suprafața lui a fost plasată o conductă cu mii de orificii din care țînesc jeturi

reportaj
reportaj reportaj
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj r

subțiri de vapori. Nisipul zboară și se învîrtește. Pustiul se zguduie parcă din toate încheieturile. Firicelele de nisip biciuiesc mai întîi genunchii, apoi pîntecele, urcă tot mai sus și, pînă la urmă, îl acoperă de tot pe călător. Totul se cufundă în întuneric. Numai siluetele cămilelor se mai deslușesc puțin. Nisipul pătrunde chiar și în cea mai mică fisură“.

Dar deodată, parcă la semnul unei baghete magice, haosul luă sfîrșit și Aidji își scoase capul de sub pătură. De pe taghelmustul lui se scurgea o ploaie fină de nisip. Prin perdeaua groasă de praf discul soarelui abia se mai ghicea. Pînă la oază mai erau două ore de mers. Și aproape toată această parte a drumului caravana fu învăluită într-un nor de nisip, ca într-o piclă.

Dacă francezul Henri Duveyrier, autorul unei frumoase legende despre tuaregi — acești nobili cavaleri ai deșertului — i-ar fi văzut atunci pe oamenii aceia obosiți, chinuți de lunga călătorie și de furtunile de nisip, și-ar fi dat seama că tuaregii sînt trucidorii pustiului. Unica lor răsplată e oaza, un petic de pămînt care le oferă umbră și apă.

Aidji și oamenii din caravana lui au descărcat cămilele abia după ce stelele se iviseră pe cer. Dar odată cu întiile raze ale soarelui au început pregătirile în vederea negocului. Tuaregii și-au așezat mărfurile pe niște covorașe, iar locuitorii oazei și le-au rînduit pe ale lor pe rogojini împletite din frunze de palmier. Nomazii aveau mărfuri mai variate, în schimb produsele meșteșugurilor din Fachi le luau ochii prin coloritul și desenele lor. Aidji a trebuit să dea trei măsuri de sare pe un portmoneu împodobit cu triunghiuri albe, verzi și roșii. În Fachi se fabrică de multă vreme vopsele bune și frumoase pentru piele. Albul este obținut din orez pisat, dizolvat în zer; verdele din piatră vinată amestecată cu zer și sare de amoniu; roșul din spic de mei, înmuiat în apă, cu adaos de oxid de sodiu; negrul din cenușă, iar galbenul din pieliță de rodie.

Principalul produs de schimb al locuitorilor oazei sînt totuși curmalele. Un curmal dă circa 25 kg de fructe. Palmierii sînt foarte productivi între 20—60 de ani. Uneori însă copacul încetează brusc să mai rodască. Și nu-i mai ajută nici udatul zilnic, nici acoperirea rădăcinilor cu balebă de cămilă. Aidji privea cu mult interes o scenă care se petrecea chiar în fața lui: proprietarul unui palmier se apropiase cu un topor de un curmal care încetase să mai dea rod și se prefăcea că voia să-l taie. Mai înainte de asta însă el rostise cu glas tare: „Dacă nu mai rodești, te tai“ și izbise ușor cu toporul în trunchiul copacului. Un vecin încerca să-l aducă la sentimente mai bune, spunîndu-i: „De ce să asuprești pomul; anul viitor o să-ți dea multe curmale. Nu uita că și copacii au nevoie de odihnă“. S-a iscat o discuție aprinsă, în cursul căreia proprietarul a mai lovit de citeva ori pomul, iar vecinul l-a dojenit aspru, după care a rugat palmierul să nu dea stăpînului său prilej să-l vorbească de rău. În cele din urmă, omul păgubit s-a lăsat înduplecat și a plecat acasă.

Deși Aidji nu cultivase niciodată palmieri, el știa că procedeul amintit mai sus e cel mai bun mijloc de a sili copacul să-și vină în fire. Deodată, imboldit de cine știe ce indemn lăuntric, medugul nostru a scos pe furie dintr-o găleată o mină de curmale și le-a înțins cămîlei preferate. Animalul a mestecat pe îndelete fructele și a lins mîna stăpînului. „Cum ajungem la Agadès — i-a zis Aidji — am să-ți cumpăr un nou căpăstru. Asta s-a învechit și te-a rănit la gură...“!

G. Polugaevski

PE PLATOURI

O constelație de celebrități

Regizorul Aleksei Saltikov turnează la „Mosfilm”, după un scenariu propriu, cel de-al optulea film al lui : „Fără întoarcere”, după povestirea cu același titlu a lui Anatoli Kalinin.

Eroina principală este Antonina Kașirina, una din milioanele de femei asupra cărora a căzut, în perioada imediat următoare războiului, greaua povară a refacerii satelor distruse. Antonina este deopotrivă o femeie cu o voință de fier și cu un farmec țesut din comun. Înainte de război a fost pre-

rina este interpretat de Nonna Mordukova, iar acela al lui Nikitin de Vladislav Dvorjeŭki. Personajul învățătoarei Irina va căpăta înfățișarea trupească a Olgăi Prohorova, o proaspătă absolventă a Institutului de cinematografie (clasa lui Serghei Gherasimov). Este primul ei rol de mare întindere; pînă acum n-a interpretat decît cîteva episoade marginale.

Pe Tatiana Samoilova o vom revedea într-o postură neobișnuită pentru dînsa. Personajul ei, Anastasia, este o femeie cu un caracter contradictoriu, dar trăsătura-i esențială este totuși generozitatea. După război, soțul ei, devenit invalid, n-a vrut să se mai întoarcă la dînsa pentru ca să nu fie povară femeii pe care o iubește. Dar Anastasia nu concepe viața fără el și, pînă la urmă, izbutește să-l convingă să se înapoieze.

Își mai dau concursul Aleksei Batalov, Boris Kudreațev, un obișnuit al filmelor lui Saltikov, și Nikolai Erenenko, coleg de promoție cu Olga Prohorova.

Debutantă care a pășit cu dreptul...

ședintă de colhoz. Apoi, regiunea a fost ocupată de hitleriști. În zilele acelea tulburi Antonina a salvat viața unui comandant de batalion, pe nume Nikitin, și l-a pus din nou pe picioare. Odată războiul terminat, Nikitin o regăsește pe Antonina și între ei se leagă o iubire adîncă, totală. O dragoste care părea că va dura toată viața.

Dar deodată survine o ruptură amară și grea ca o lespede de mormînt. Nikitin s-a îndrăgostit de altă femeie, învățătoarea Irina. Este o dramă din care nu oricine poate ieși cu bine. Antonina izbutește însă, căci, natură generoasă, ea pune mai presus de orice fericierea celui pe care-l iubește.

Viitorul film se desfășoară pe mai multe planuri și ridică o vastă gamă de probleme, dar va fi în special un film de dragoste, o dragoste pură și tandră.

Exterioarele au fost turnate în satul Publeakovsaia, locul de baștină al lui Anatoli Kalinin. Rolul Antoninei Kașirina

arta
ca arta arta
arta arta arta
arta arta arta arta
ta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta art
arta arta arta arta arta :

INTERVIU

Barrault rămîne un excelent mim

O convorbire cu Jean Louis Barrault este greu de transcris. Căci importante sînt nu numai cuvintele, ci și felul cum le rosteste, expresia feței într-o continuă schimbare, zîmbetul, risul, spaima excelent simulată, autoironia amară... Important e și jocul impetuos al degetelor fine, care prind parcă cuvintele și le duc spre interlocutor. Pentru că atunci cînd acordă un interviu, Barrault rămîne un excelent mim.

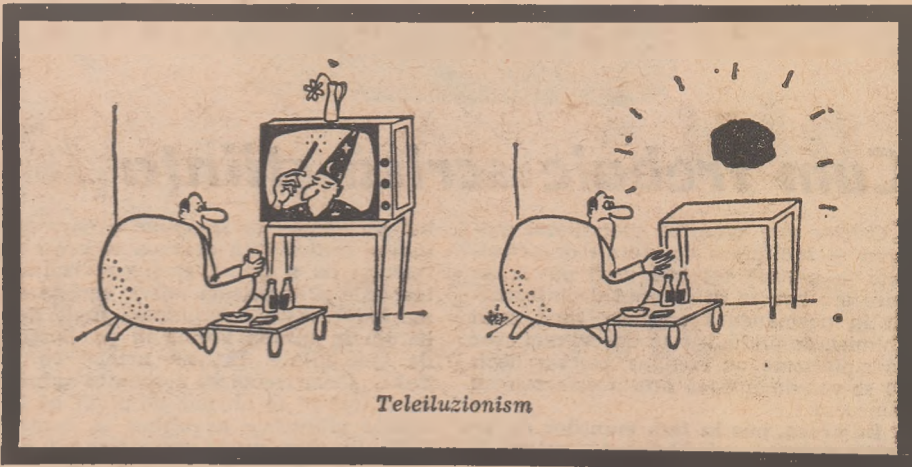
— De mai bine de 10 ani nu ați mai jucat într-un film...

— Sînt de-acum 10 ani ? Ultima oară am jucat în „Testamentul doctorului Cordellier”, al lui Renoir. Ciudat film! Da, aveți dreptate, sînt 13 ani de atunci. Repede mai trece vremea. Să nu credeți însă cumva că cinematograful m-a dezamăgit. Nu, dragostea mea pentru el a rămas intactă. Dar e în funcție în primul rînd de măsura în care sînt solicitat de teatru. Cînd răspunz de un grup mare de oameni trebuie să subordonezi totul acestei activități. Viața trupei este propria-mi viață. Căci m-am consacrat teatrului. Deși nu exclusiv teatrului. Cu puțin timp înainte de a veni la Moscova am jucat trei luni într-un circ. Au fost zile nespuse de frumoase, pline de poezie. Aș turna cu plăcere dacă mi s-ar oferi un rol potrivit. Din cinematograful am amintiri de neuitat, în special despre epoca lui Jacques Prévert. Personajul care a exprimat cel mai bine natura mea actoricească a fost Baptiste din „Copiii paradisului” al lui Carné.

— Pe ecranele noastre acest film a rulat cu mare intîrziere. Dar, oricum, n-a îmbătrînit...

— Am îmbătrînit eu în schimb. Acum Baptiste e pentru mine ca un fiu, un fiu foarte iubit. Care a însemnat extrem de mult în viața mea. Acest rol este o sinteză de mimică, de cinematograful, de atmosferă a culiselor teatrale. Este, dacă vreți, o sinteză a vieții mele, a tot ce am mai scump în artă...

Îmi amintesc bine cum s-a născut filmul. Într-o zi l-am întîlnit pe Jacques Prévert; se întorcea furios de la un producător care refuzase să-i plătească un scenariu. Eram pe terasa unei cafenele și beam vin. Curînd a venit acolo și Marcel Carné. Ne-a întrebât dacă nu aveam un subiect potrivit pentru un film. I-am răspuns eu că aveam un subiect splendid: viața mimului Jean Gaspard Debureau. Un mim tăcut este mult mai interesant ca erou de film sonor, decît un actor care vorbește. Acest om era atît de tăcut, încît după ce a fost eroul unei întîmplări de necrezut — a ucis cu lovituri de baston pe un ins ce-i insultase soția — toată lumea s-a repezit la tribunal. Nu atît pentru sentință — dacă avea să fie achitat sau condamnat la moarte — cît pentru felul în care avea să vorbească. Foștii săi spectatori doureauă să-i audă glasul. Lui Prévert i-a plăcut subiectul, a adăugat foarte multe de la el, concepția lui poetică despre lume, i-a dat o tentă filozofică, dar epi-

Teleiluzionism

sodul cu procesul n-a fost cuprins în film.

— „Copiii paradisului” a fost socotit, la vremea lui, un film politic. Georges Sadoul a afirmat că, în condițiile ocupației, apelul la tradițiile culturale naționale a echivalat cu a participa la Rezistență...

— A fost într-adevăr o împotrivire pe plan moral. A fost ca o provocare aruncată fascismului. Dealtfel în artă există două căi de a face opere politice. Se poate apela direct la idei propagandistice, ori se pot crea pelicule, aparent departe de teme politice, dar care prin forma lor să revoluționeze viața și arta.

— Vă puteți imagina un film interpretat exclusiv de mimi ?

— Da, desigur, răspunse zîbind Barrault.

— Ați lucrat cu mulți regizori remarcabili: Jean Renoir, Marcel Carné, Christian Jaques, Abel Gance. Pe care din ei îl socotiți mai apropiat de dvs., actorul ? Ce v-a oferit fiecare din ei ?

— Cu toți am lucrat foarte bine. Toți au căutat să-mi găsească drumul cel mai simplu și mai bun. Dar dacă m-am referit la Prévert, e pentru că el mă cunoaște atît de bine, încît în scenariile lui a ținut întotdeauna seama nu numai de calitățile, ci și de cusururile mele.

A. Lipkov

BALET

Două secole de dans

Încă din secolul trecut întreaga Europă vorbea despre baletul din Moscova deși, după cum se știe, atunci Pe-

Mereu aceeași grație și o perfectă stăpînire a meseriei

tersburgul era nu numai capitala, ci și centrul artistic al țării. Dar, ori de cîte ori erau invitate la Petersburg, toate balerinele de talie internațională, de la Marie Taglioni la Carlotta Grisi, treceau neapărat și pe la Moscova. Fanny Elsler, steaua austriacă care în anul 1850 a dansat pentru a doua oară la „Bolșoi” și al cărei triumf a fost consemnat în Cartea de aur a teatrului, a spus la întoarcerea acasă: „Corpul de balet din Moscova este atît de bun, încît trebuie să te străduiești să nu fii eclipsată...” Teatrul avea pe atunci 155 de dansatori, care apar-

țineau celei de a treia generații formate în propria-i școală.

Istoria acestei școli a început de fapt în anul 1764 cînd „doamne mîloase din înalta societate” au intervenit pentru crearea unei instituții de învățămînt destinate copiilor orfani și lipsiți de orice mijloace. Cînd implineau 13 ani, elevii puteau alege între diverse „specializări”, printre care se afla și arta dramatică. Invidia față de Petersburg, unde baletul fusese introdus în 1738, i-a determinat pe protectorii școlii să angajeze, în 1773, un maestru de balet italian. Primul spectacol la Teatrul „Țarul Petru” a avut loc șapte ani mai tîrziu. Moscova se putea în fine compara cu capitala!

Rivalitatea dintre cele două școli s-a dovedit fructuoasă pentru dezvoltarea baletului. La Petersburg predominau linia clasică și delicatețea poetico-lirică a expresiei, pe cînd Moscova insista asupra efectelor dramatice. Aceste deosebiri mai persistă pe undeva și astăzi. Realismul practicat de școala moscovită a trezit însă unele critici la curtea țarului și, după revoluția din 1905, răuvoitorii au triumfat, obținînd ca școala să fie închisă. Thomirov, directorul școlii, ei însuși fost balerin celebru, a avut nevoie de șase ani și de mult, mult tact pentru a-și relua misiunea de pedagog și a forma noi generații de dansatori.

În 1919, cînd Consiliul Comisarilor Poporului urma să hotărască dacă Teatrul „Bolșoi” n-ar trebui cumva să-și întrerupă activitatea din cauza lipsei de combustibil, Lenin s-a ridicat ferm împotriva acestei eventualități. Baletul a continuat să danseze și școala a fost salvată. Mai mult, au fost introduse chiar noi discipline: dansul popular, dansul de caracter, pas-de-deux, teoria artelor. Devenit independent, „Institutul de coregrafie” s-a transformat într-o adevărată academie de balet, al cărei nume creștea. Profesori din Leningrad au venit să predea la Moscova. În Cartea absolvenților au apărut nume ca Igor Moiseev, Asaf Meserer, Olga Lepeșinskaia, Sofia Golovkina, Maia Plisețkaia, Marius Liepa, Vladimir Vasiliev, Ekaterina Maximova, Natalia Bessmertnova — pentru a cita numai pe cîteva din dansatorii renumiți în toată lumea. Mulți din ei au adus medalii de aur de la concursuri internaționale de balet.

Acum șase ani școala a fost înzestrată cu o clădire nouă, care adăpostește o sală de spectacole, numeroase săli de antrenament și dormitoarele internatului. În fiecare an ea dă circa 65 de absolvenți, balerini sau profesori de dans. Cei mai buni dintre ei rămîn la „Bolșoi”, unde de 200 de ani predecesorii lor au lăsat seară de seară în urma lor spectatori entuziaști și pantofi uzați de atîta dans.

REFLECTOR

Comedia lirică „Nunta va avea totuși loc” este în lucru la studioul „Azerbaidjanfilm”. Regizorul T. Taghizade „vizualizează” scenariul scris de B. Bairam și I. Strekov.

„Aventurile lui Huckleberry Finn” sînt la ordinea zilei. De-abia și-a terminat ecranizarea regizorul sovietic Gheorghe Danelia, că eroul lui Mark Twain a încăput pe minile unui compatriot, Hal Sutherland, care îl va reduce la dimensiuni de... desen animat.

Actrița braziliană Florinda Bolkan este protagonista filmului „Sora Mussulmana” al regizorului italian C. Mingotti.

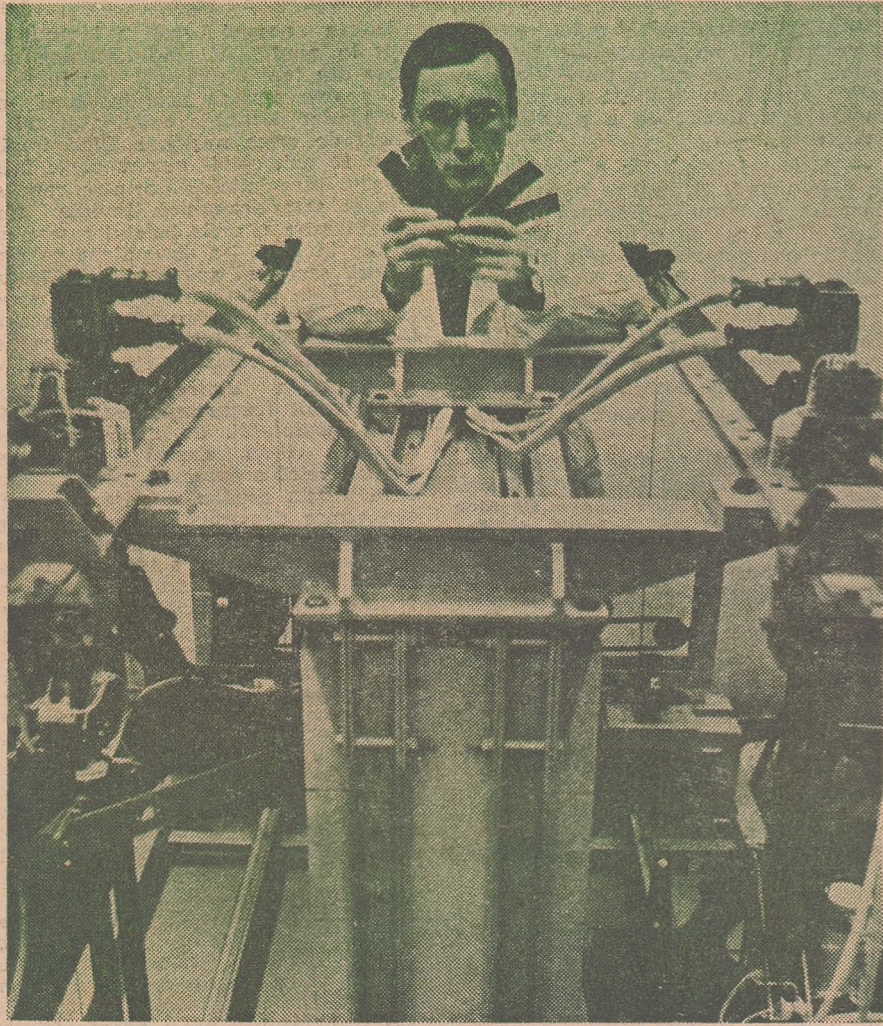
TEORIA INFORMAȚIEI

Cum trebuie scrisă știința

Oricine știe acum că specialistul modern — indiferent de sfera-i de activitate — găsește tot mai greu datele de care are nevoie în noianul de informații în permanentă creștere. Încît unui chimist, de pildă, îi este uneori mai ușor să sintetizeze un compus necesar decît să se convingă dacă acesta este sau nu cunoscut.

De aceea, pus în fața munșilor de lucrări tipărite, specialistul adesea se pierde, se simte incurcat. Căci se lovește de mari dificultăți atunci cînd are

bui să aibă — ni se spune — și o atitudine critică față de ceea ce scriu cu intenția de a tipări, să-și revizuiască lucrările prin prisma noilor cerințe ale mașinilor. Este o problemă mult debătută în ultima vreme în publicațiile de specialitate. Într-un articol cu titlul: „Ce ar trebui să comunice oamenii de știință?” se afirmă, de pildă, că lucrările științifice ar trebui să conțină exclusiv „date pure”, care sînt cel mai ușor de depozitat. În loc să încerce a înlocui părțile slabe ale unor lucrări

Mașină de stocat informații pe film

Foto: E. Kotleakov (A.P.N.)

de separat un semnal util pentru el din totalitatea de „zgomote” care alcătuiesc informațiile cu valoare minimă sau de care nu are nevoie în momentul respectiv.

De aici și pînă la tentația de a ignora în genere informațiile nu mai este însă decît un pas. Care, de multe ori, e și făcut. Așa se explică desigur de ce, din mai bine de 500 000 de cereri de patente depuse anual în lume, jumătate sînt respinse din cauză că repetă descoperiri anterioare. Încît s-ar părea că mulți inventatori sînt total străini de informațiile existente, cu alte cuvinte se comportă ca Ulise, care a izbutit să treacă pe lângă insula sirenelor infundîndu-și urechile cu ceară...

Ce-i de făcut dar cu noianul de informații? Să fie încredințate computerelor cu memoria lor uimitor de cuprinzătoare și cu posibilitatea de a acumula, prelucra și pune la dispoziție cantități uriașe de date — cer tot mai imperios informaticienii.

Intrucît fondul de informații este creat de oameni de știință, tot ei ar tre-

științifice cu altele la fel de slabe — scrie autorul articolului — cercetătorii ar trebui să ridice nivelul lucrărilor lor, pentru ca acestea să se apropie cît mai mult de exprimarea datelor în „formă pură”.

Dar, spre deosebire de creier care își filtrează singur, și eficient, informațiile, computerele le preiau numai dacă au fost în prealabil filtrate și pregătite în mod corespunzător. Încît, pentru a răspunde la aceste exigențe, oamenii de știință — ni se mai spune — ar trebui să învețe să respingă iluziile, să-și scrie articolele fără sentimente, fără exagerări, fără figuri de stil.

Deși articolele care se scriu azi sînt mult mai concise decît cele de la începutul secolului, de pildă, pentru a nu mai apela la comparații cu lucrări din perioade mai îndepărtate. Încît există autori care se plîng chiar de faptul că articolele de azi nu mai au eleganța „franceză” a stilului. Ei nu se pot împăca încă cu gîndul că principiul estetic al articolelor științifice, elementul lor artistic trebuie să rezulte din concepția pe care o exprimă, subliniată la rîndu-i de concizia matematică.

Cum se explică totuși proximitatea încă existentă în articolele științifice? În primul rînd prin dragostea autorilor față de „vlăstarul” lor, de unde și dorința de a spune cît mai mult despre el: cum gîngurește, cum învață să meargă... Iată ce scria, referindu-se la acest aspect al lucrurilor, André Maurois: „Nici chiar savanții nu sînt totdeauna obiectivi. De multe ori li se întimplă să îndrăgească un sistem numai pentru motivul că ei l-au descoperit; amintiți-vă, de pildă, de tragica situație a fizicianului care timp de zece ani a studiat niște raze care nu existau în realitate”. Concluzia? Pasiunea cercetătorului trebuie să se manifeste în efortul depus pentru atingerea scopului, expunerea rezultatului obținut trebuie să fie însă neapărat obiectivă.

Dar părerile sînt împărțite și cînd e

vorba de forma articolelor științifice. După unele opinii ele ar putea fi realizate ca niște formulare sau imprimate cuprinzînd titlul, expunerea (exprimată ca un referat) și concluziile. Titlul ar trebui să reflecte prin el însuși o parte a conținutului. În felul acesta ar putea fi evitate erori ca aceea săvirșită, de pildă, cu volumul „Vițelul de aur” al lui Apuleius care a fost expus într-o librărie în raftul cu tratate de medicină veterinară.

Alți specialiști socotesc că articolele ar trebui scrise într-o formă standard.

În sfîrșit, o a treia categorie compară, nu fără umor, viitoarele articole științifice cu peștele așa cum este el azi vîndut în magazine: fără cap, coadă și intestine ca să poate fi cît mai ușor consumat.

OCEANOGRAFIE

La frontiera
dintre uscat —
ocean — atmosferă

În lumea științifică a apărut un nou domeniu de cercetare: zona de contact dintre uscat, aer și mare. Acest contact se produce la scară microscopică prin schimburi de materie care, afirmă cercetătorii, au o importanță esențială pentru funcționarea „mașinii” planetare: Pînă nu demult marea, aerul și uscatul, aceste trei medii fundamentale ale planetei noastre, erau studiate separat, în sine. Desigur, nu se trecuse cu vederea peste raporturile dintre ele, peste ciclul parcurs de apă între ocean, atmosferă și continente sau peste schimburile de căldură dintre atmosferă și celelalte medii, de pildă. Dar interacțiunile nu se limitează numai la apă și calorii: antrenate de cefuri și spargerea valurilor sub formă de aerosoli, numeroase produse solide urmează curenții de schimb. Multă vreme însă aceste transferuri au fost ignorate — pînă cînd un colocviu, ținut în cursul anului trecut, a subliniat însemnătatea acestor fenomene, punînd în evidență importanța schimburilor de materie dintre ocean și atmosferă.

În Univers, totul este „mediu”. Dar cine spune mediu presupune și limite și, în consecință, ridică problema relațiilor cu vecinii. De unde au fost stabilite și două mari direcții de cercetare: analizarea diverselor medii și studierea mecanismului schimburilor dintre ele. Astăzi nu se mai pune, de pildă, la îndoială faptul că solul continentelor primește mari cantități de potasiu venit din oceane. Sau se știe că, pentru a cădea sub formă de ploaie, apa norilor are nevoie de nuclee de condensare. După toate probabilitățile, „însămînțarea” at-

Se pare că acești noduli metalici, care „pavează” fundul mărilor, ar avea la bază particule de oxid de fier de proveniență atmosferică

mosferei este opera oceanului, care-i expediază germenii în jurul cărora se formează picăturile de ploaie. De unde și o consecință: dacă suprafața mărilor ar fi mai departe poluată cu hidrocarburi, nucleele de condensare n-ar mai putea fi emise și clima ar deveni, treptat, tot mai uscată.

Pe de altă parte fierul, acest metal indispensabil vieții acvatice, apare în ocean datorită căderilor de micrometeoriti, care ne bombardează mereu planeta. Deși se pare că acest bombardament, oricît de puternic ar fi, nu e totuși suficient spre a explica întreaga viață marină. Încît o seamă de cercetători înclină să creadă că fierul ar putea parveni sub formă atomică direct din Soare, prin intermediul unui vînt solar lent, pus în evidență de astronauții misiunilor „Apollo”. Ajungînd în oceane, aceste particule precipită în microcristale, care pot acționa ca absorbantii pentru sărurile metalice, ceea ce ar

știa știința știința știința
știința știința știința știința
știa știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința

explica și prezența nodurilor atât de abundente pe fundul mărilor.

Așadar, oceanul primește, dar și oferă. Și deși mecanismul acestor schimburi cu dublu sens nu-i încă prea bine cunoscut, un lucru e totuși cert: majoritatea compușilor care părăsesc oceanul o fac sub formă de aerosoli. Aceste microparticuli iau naștere pentru că cerul și apa au o suprafață de contact, pentru că toate fenomenele de suprafață au o mare importanță pentru apă și, în sfîrșit, pentru că masa oceanică se află într-o continuă agitație. Mișcările apei provoacă formarea de microbule care plesnesc la suprafață și proiectează în aer aerosolii pe care-i transportă vîntul. Această apă superficială — sau de ultrasuprafață — nu depășește o grosime de cîteva sute de microni și are o compoziție îmbogățită cu un număr de elemente! După unii cercetători, proporția de fier, aluminii și magneziu este foarte apropiată de aceea din atmosferă sau din rocile terestre, dar foarte diferită de aceea a apei de mare. Iată deci și frontiera: apă, dar nu încă de mare...

În etapa a doua, studierea bulilor cu aerosoli, interesul cercetătorilor s-a deplasat asupra celeilalte părți a frontierei, de la ultra-suprafața apei la „ultra-fundul” aerului, această fracțiune hidrosolubilă a atmosferei. Încît specialiștii sînt astăzi convingi de rolul capital pe care-l joacă aerosolii oceanici în uriașa mașinărie planetară. Înainte de a trage însă concluzii definitive, trebuie dobîndită o și mai bună cunoaștere a fenomenelor. În clipa de față se încearcă de aceea determinarea mărimii particulelor folosind metodele granulometrice, fie cîntoarea de nuclee de condensare, în cazul particulelor foarte mici. De asemenea, cercetătorii caută să le evalueze și durata de viață, prin măsurarea proporțiilor de ioni, potasiu și sodiu în fracțiunile hidrosolubile de aer prelevate între 200 — 3 000 metri. În fine, compoziția bulilor generatoare de aerosoli este studiată în funcție de adîncimea la care au luat naștere. Nu-i lipsit, poate, de interes să amintim că aceste complicate cercetări s-au soldat de pe acum cu un rezultat practic. Ele au meritul de a fi confirmat și explicat faptul că aerul marin este propice pentru sănătate, deoarece conține iod. Într-adevăr, iodul dizolvat în ocean se evaporă și intră în compoziția aerului, în timp ce ceilalți halogeni dispar rapid: bromul prin fotooxidare, clorul contribuind la formarea acidului nitric — pornind de la azotul și oxigenul din aerul umed în timpul unei descărcări electrice — iar fluorul din cauza mării sale reactivități. Încît iodul este singurul halogen care rămîne în aerul din preajma țărmurilor marine, pentru a acționa asupra organismelor.

TESTE

Pentru cercetarea
perspicacității

O parte din problemele de mai jos sînt foarte ușoare. Altele nu pot fi rezolvate decît după matură gîndire — și poate nici atunci. Toate își au însă rostul lor în testarea și antrenarea inteligenței, în care scop au și fost create de psihologi.

1. Găsiți numărul care urmează:

— Mereu trebuie să repar greșelile altora

ZOOLOGIE

Longevitatea în lumea necuvîntătoarelor

Toate ființele îmbătrinesc. Dar fiecare specie și chiar fiecare individ din cadrul aceleiași specii îmbătrinesc într-alt fel. Observînd aceste diferențe și cercetîndu-le cauzele, zoologii și biologii ajung să cunoască din ce în ce mai bine acest fenomen general și chiar să tragă unele concluzii utile pentru om.

Imbătrînirea animalelor cu sînge cald se deosebește net de a celor cu sînge rece. Acestea din urmă cresc, de

pe de o parte, durata vieții și frecvența unor boli degenerative, pe de alta. Un regim alimentar sărac în calorii a mers mîna în mîna cu o longevitate crescută și cu o îmbătrînire mai lentă a fibrelor de colagen din țesutul conjunctiv.

La rîndul lor, somonii ne oferă alte perspective. În cursul perioadei de reproducere, somonul din Pacific străbate etapele îmbătrînirii în 15 zile, pe cînd la om aceleași procese durează circa 20 de ani. După ce petrece 3-4 ani în larg, cel dinții revine la locul „natal” pentru a se înmulți. Dar pentru a ajunge la țintă el cheltuiește o fantastică cantitate de energie și îmbătrînește enorm. Intrarea lui în apa dulce declanșează o degradare fiziologică: creierul nu mai e în stare să controleze activitatea glandelor, ficatul nu mai reușește să filtreze toxinele din sînge, incapacitate legată de obicei de vîrstă. Modificările sînt atît de numeroase și de accentuate, încît după depunerea icrelor somonul pare să fi devenit un alt animal. Și totuși această îmbătrînire nu este neapărat definitivă. La exemplarele revenite în ocean (căci unele varietăți din Pacific și somonii din Atlantic supraviețuiesc în proporție foarte mare primei lor „călătorii de nuntă”) s-a observat o dispariție spontană a degenerescenței arterelor coronare. Cercetătorii sînt de-a dreptul fascinați de această „întinerire”. Ei speră că regenerarea somonilor va contribui la descoperirea unor tratamente noi și, poate, chiar a unui remediu împotriva îmbătrînirii.

În schimb, multe animale, îndeosebi cele mai apropiate de om, îmbătrînesc aproape la fel ca noi. Ateroscleroza este frecventă la primăte, mai cu seamă la maimuțele bătrîne. Chiar în libertate acestea suferă frecvent și de artrită, infecții sinuzale, carii dentare și fracturi. Dantura lor este uneori atît de stricată, încît e aproape de neînțeles cum se mai hrănesc.

Dar paralela între îmbătrînirea animalelor și a omului poate merge și mai departe. Rolul „bătrînilor” în societățile umane vechi este binecunoscut. Or, se pare că și societățile animale își au bătrînii lor. Într-un parc național din Africa, de pildă, s-a constatat că fiecare ceată de gorile este condusă de un mascul bătrîn cu spina cenușie (în urma pierderii pigmentilor odată cu înaintarea în vîrstă). Contrar celor observate la alte animale, maimuțele pot rămîne în vîrfurile ierarhiei chiar dacă își pierd forța fizică. La babuini, de pildă, „posturile de conducere” sînt deținute de un grup de masculi bătrîn, care au toate privilegiile. Dacă unul mai tînăr dorește să ocupe un loc printre ei, trebuie să-l înfrîngă. Dar cînd un babuin bătrîn e atacat de un tînăr, toți „colegii” îi sar într-ajutor. Grupul este deci superior oricărui individ. Dacă unul din masculii dominanți e ucis de o panteră sau moare de bătrînețe, nu se iscă nici o încurcătură. Ceilalți „șefi” strîng rîndurile pînă se ivește un înlocuitor capabil.

Slăbiți de boli și de alimentația insuficientă, leii bătrîni cad uneori pradă hienelor

pildă, cea mai mare parte a vieții și chiar la bătrînețe. La unele reptile creșterea se oprește uneori pentru un timp, dar în orice caz nu este „programată” cu strictețe ca la mamifere. Atît creșterea, cît și îmbătrînirea depind în foarte mare măsură de condițiile ecologice. Într-un mediu bogat în substanțe nutritive și la o temperatură ridicată, creșterea este rapidă. Și invers, într-un mediu sărac și la o temperatură scăzută, animalul crește încet și puțin. Așadar, în comparație cu mamiferele, reptilele au o dezvoltare „capricioasă”, care variază pînă și între membrii aceleiași „familii”: două broaște țestoase „surori” urmărite timp de 40 de ani au vădit mari diferențe de creștere și greutate, deși trăiau în același mediu. Iar doi aligatori de 10 ani care locuiau în aceeași insulă cîntăreau 77 și, respectiv, 16,5 kg.

Conform observațiilor, caracteristicile creșterii influențează atît modul de a îmbătrîni cît și longevitatea. În general o creștere rapidă implică o viață scurtă. Și invers, o creștere mai lentă aduce cu sine longevitate. Această relație nu poate fi decît un rezultat al metabolismului, care e mult mai lent la animalele cu sînge rece decît la mamifere și păsări. Probabil că viața neașteptat de lungă a unor pești și reptile, care dețin recordul în lumea animală, se explică tocmai prin încetineala metabolismului lor. Se cunosc cazurile unui aligator care a atins 40 de ani, al unui boa de 23 de ani, ale multor broaște țestoase centenare, vîrstă pe care ar atinge-o și sturionii dacă n-ar fi pescuiți mai înainte.

Tot diferențele de metabolism ar putea explica și de ce femelele trăiesc mai mult decît masculii, care sînt în general mai activi, ceea ce-i face să și epuizeze mai repede rezervele de energie. Rolul intensității metabolismului poate fi constatat dealfel și la mamifere. Se poate face o comparație între liliac, de pildă, care alternează perioadele de activitate cu cele de letargie și chițcan, mic mamifer insectivor, care nu stă o clipă locului și trăiește foarte puțin.

Dar metabolismul este condiționat îndeosebi de regimul alimentar. Experiințe făcute în această direcție au început să dezvăluie raporturile dintre creștere și îmbătrînire. Astfel, la șobolan s-a descoperit o legătură între cantitatea de hrană și viteza de creștere,

mite explorarea foarte rapidă a unor mari suprafețe. Cum se procedează? Un avion echipat cu un fel de radar reprimește, după reflexie, emisiunile radio pe care le trimite spre sol.

Plutînd pe o apă mai caldă?...

În mod obișnuit, aceste semnale se reflectă pe roca subiacentă. Metoda permite astfel cunoașterea grosimii calotei glaciare și a reliefului continentului antarctic.

De aceea este ușor de înțeles surpriza cercetătorilor cînd au descoperit că aceste semnale păreau să se reflecte pe o suprafață netedă. Or, numai o pinză de apă putea oferi o asemenea „ogîndă”. De aici supoziția că sub ghețurile antarctice ar exista niște lacuri pînă acum nebănuite.

Dar dacă supoziția amintită poate explica observațiile făcute, ea ridică totuși multe întrebări. Prima, și cea mai evidentă, este de a ști de ce această apă rămîne în stare lichidă, cînd trebuie să aibă cu siguranță cel puțin minus zero grade. De asemenea ar trebui să se știe și de unde provine această apă, unde se scurge, dacă se reimprospătează etc. Cu atît mai mult cu cît — după cum relatează publicațiile științifice — lacurile subglaciare nu par a fi localizate la întîmplare, ci mai ales la verticala cupolelor de gheață. Ce legătură ar putea fi însă între aceste două fenomene, nimeni nu știe.

Pentru a se dobîndi mai multe cunoștințe ar trebui să se procedeze la foraje prin straturi de gheață cu o grosime de doi-trei kilometri. Performanța e posibilă, dar nu ușoară. Experiența ar fi, în schimb, de cel mai mare interes. Căci s-ar putea ca în această apă să se fi perpetuat o viață microacvatică care să suie în timp pînă la sfîrșitul erei terțiare, adică acum 6 milioane de ani, cînd s-a format calota glaciară. Este evident o perspectivă care-i poate entuziasma pe biologi și ecologi. Dar atomiștii ar fi desigur dezamăgiți dacă ipoteza ar fi confirmată. Căci unii dintre ei propuseră ca reziduurile radioactive să fie depuse sub calota glaciară. Căldura pe care o degajă aceasta ar fi topit treptat gheața de sub ele, încît s-ar fi înfipt progresiv în masa de gheață ajungînd în adîncurile oceanului după o călătorie subglaciară de cel puțin 10 000 de ani. Misterioasele lacuri ar putea însă revela o legătură mult mai activă între calotă și ocean, ceea ce ar interzice de la bun început o asemenea încercare.

GEOFIZICĂ

Antarctica: apă sub gheață!

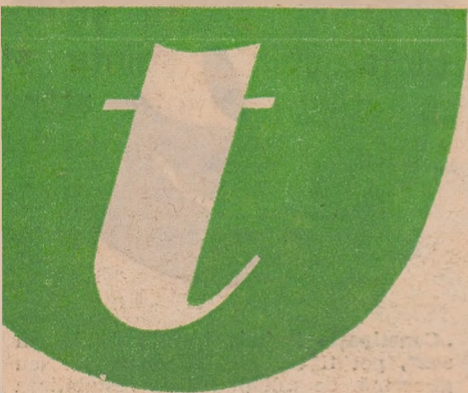
Să fie oare cu putință? Calota glaciară antarctică să se rezeme pe un strat de apă? La prima vedere ipoteza pare absurdă, întrucît se poate concepe ca gheața să se topească la suprafață, nu în adînc. Și totuși, se pare că uriașa calotă „plutește”, dacă ne putem exprima așa, pe niște lacuri subterane.

Deocamdată, despre această apă subglaciară nu există decît niște date indirecte și, în consecință, încă incerte. Ipoteza a fost avansată grație rezultatelor obținute în urma unor sondaje prin radio, tehnică care per-

Nu, nu pot ține timpul în loc.

tehnica .
tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica

8 12 16 20 —

2. Care din figurile numerotate trebuie înscrisă în careul liber?

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○

○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○
○ ○

○ ○
○ ○
○

○ ○ ○ ○ ○ ○
1 2 3

○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○
4 5 6

3. Subliniați intrusul: leu, vulpe, girafă, hering, ciine.
4. Subliniați intrusul: Iupiter, Apolo, Marte, Neptun, Mercur.
5. Subliniați orașul care nu se află în Europa:

ANTEA
VOSCOMA
LINAMO
GATHWONNIS
RENBLI

6. Subliniați intrusul:

7. Găsiți litera care lipsește:
A D H M —

Răspunsuri

- 1). 24 (numerele cresc cu cîte 4).
- 2). 3 (punctele scad cu cîte un rînd în fiecare sens).
- 3) Hering (fiind singurul pește printre mamifere).
- 4) Apolo, căci este singurul zeu grec printre zei romani. Dar mai există o explicație: este singurul zeu al cărui nume nu a fost dat unei planete din sistemul solar.
- 5) Washington. Atena, Moscova, Milano și Berlin sînt în Europa.
- 6) 4. Figurile 1 și 3, respectiv 2 și 5 formează perechi. În fiecare pereche una din figuri este rotită cu 90 de grade, iar culorile alb și negru sînt inversate. Fig. 4 nu se potrivește în acest ansamblu.
- 7) Ș. D este a treia literă după A. H este a patra după D, M a cincea după H, Ș a șasea după M.

Poșta medicului

MARIA DUMITRESCU — Ploiești : Ne pare bine că medicamentul recomandat de noi v-a fost de folos. Probabil că lipsa pe care ne-o semnalati a fost temporară. Nu poate fi înlocuit cu altul.

CRAIOVEANU — Filași : Mulțumiri pentru interesul arătat revistei noastre. 1) Aveți perfectă dreptate, dar așa cum spunea marele biolog francez Jean Rostand: „A îmbătrini este singurul mijloc descoperit deocamdată pentru a trăi mult”, sau cum glosa un filozof mucalit: „Cel mai greu lucru este să ajungi octogenar. Pe urmă nu ai decât să supraviețuiești”. 2) Fenomenele descrise sînt alergice. Renunțați la alimentele care vă provoacă urticaria și, în special, la conserve, mezeluri, afumături, brinzeturi fermentate, ouă, icre, pește. Folosiți medicamentul Feniramin, 3 cpr./zi, asociat eventual cu Clorocalcin, 40-50 picături de trei ori pe zi.

DUMITRESCU VASILE — Com. Homor. jud. Teleorman : Dacă în astmul bronșic de care suferiți medicamentele folosite (Bronhodilatin, Alupent-spray, Miofilin sau derivați cortizonici ca Hidrocortizon hemisuccinat și ACTH) nu au dat rezultate bune, vă informăm că printre produsele antiastmatice recente se citează cromoglycatul disodic (produsele Lomudal-Fisons sau Intal-Bayer) care are meritul de a preveni criza.

RUSU EUGENIA — București : În problema care vă interesează, vă sugerăm să vă adresați personal Spitalului de chirurgie plastică și reparatoare din Str. Arhitect Mincu nr. 7, București.

GEORGES GEORGESCU — București : Rowachol este o soluție care conține un amestec de mentol, menton, pînen, borneol, camfen și cineol în ulei de mîslîne și are o acțiune de stimulare a secreției biliare (acțiune coleretică și colagogă) și o slabă acțiune antiseptică și bactericidă. Se recomandă în afecțiuni biliare și hepatice, precum și în colecistite calculoase, în doze de 3-5 picături, de 3 ori/zi, în apă îndulcită.

N. GRĂMESCU — București : Ultima noutate în tratamentul ihtiozei o constituie acetatul de vitamină A, care a fost administrat cu bune rezultate în cadrul Clinicii I de boli dermatovenerice a Spitalului Colentina, sub forma următoarei pomezi: Rp. Vitamină A acetat 0,30 g, Parafină 5 g, Alcool cetilstearyllic 5 g, Colesterol 3 g, Vaselină albă 85 g. Vă sfătuim deci să solicitați spitalizarea copilului dv.

ION ANGHELESCU — București : Medicamentul Synacthen-Depot (din punct de vedere chimic un fel de ACTH, avînd același efect biologic fără a fi însă alergen) poate avea bune efecte în leucovraxite. Pe baza rețetei medicului specialist care v-a prescris acest medicament, adresați-vă Secretariatului Direcției sanitare a Municipiului București, camera 20 parter — telefon 15 47 89.

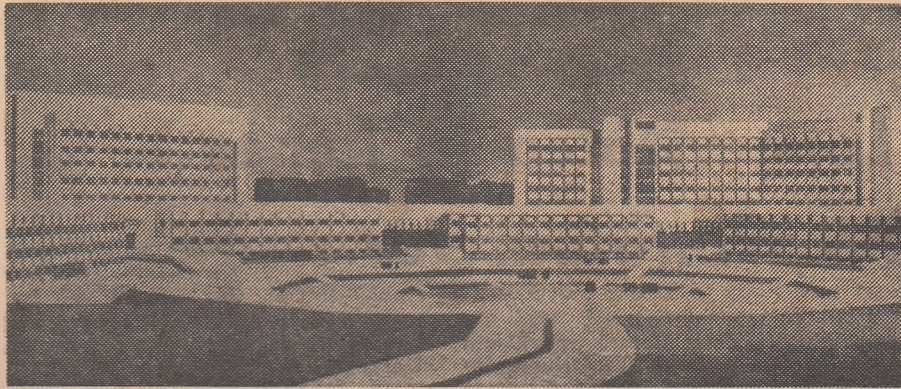
O PENSIONARĂ INGRIJORATĂ — Timișoara : Rectocolita ulcerohemoragică de care suferiți are un mecanism patogen complex, la care participă așa-ziii factori autoimuni (anticorpi anticolon) vinovați de persistența friabilității mucoasei rectale inflamate. Ca măsuri igienico-dietetice, în afara evitării iritațiilor și sfîrșilor de nervozitate, sînt interzise fumatul și băuturile alcoolice. Dieta va fi predominant proteică, vitaminică, moderată în hidrocarbone și săracă în grăsimi. Se vor suprima: laptele, vegetalele crude, fructele, condimentele, alimentele prăjite, cacaoa, ciocolata. Ca medicație antiinfecțioasă: Ftalilsulfatiazol (4-6 g/zi). Tetraciclină 2-4 g/zi asociată cu Complex B. eventual hormoni corticosteroizeni (Prednison 60-40 mg/zi). Rutosid (30 mg/zi). vitamină B₁₂. Local, supozitoare cu salazopirină și aplicații cu unguentul Hemorzon.

B. A. — București : În ambele dv. afecțiuni credem că tratamentul balneoclimatic din stațiunea Sovata ar produce ameliorări importante.

TAPALAGĂ IOSIF — Cluj : Atît Prostaveronul, cit și Raveronul sau Depostatul sînt sinonime farmaceutice ale unor extracte deproteinizate de prostată de animal puber avînd unele din efectele hormonilor androgeni și estrogeni, fără a prezenta însă și dezavantajele lor. Puteți continua deci tratamentul, utilizînd Raveron pînă la 12-15 fiole pe serie.

C. ILIESCU — Iași : Neîfiind specialiști în „tabagologie”, vă putem spune doar că, sub orice formă ar fi el, tutunul face rău căilor respiratorii, fiind unul din principalii factori favorizanți ai cancerului pulmonar.

MANAFU P. — București : Trombocitopenia cronică — la femei este mai frecventă forma medie (30 000 — 80 000 trombocite/mm), — apare uneori fără o cauză evidentă (forma idiopatică), iar alteori asociată cu o infecție virală, anemie hemolitică, lupus eritematos diseminat. Mai poate fi declanșată de ingestia unor medicamente, de o transfuzie de sînge sau de o sensibilizare alergică. Concepția cea mai recentă despre această boală se bazează pe existența unui mecanism autoimun, determinat și de asocierea ei cu alte boli autoimune. Tratamentul utilizează ca substanțe specifice hormoni corticosteroizi (Prednison în cure de 3-4 săptămîni) și ACTH, medicamente imunosupresive (Leukeran, Clafen, Vinkristin).

Macheta Centrului unional de cardiologie, aflat acum în construcție la Moscova

ARTICOL CERUT DE CITITORI

O boală a civilizației

Într-o celebră scrisoare către filozoful D'Alembert, Voltaire descria cu un umor „negru”, demn de Hitchcock, nezasurile pe care le îndura din cauza constipației. Indispoziție, dureri de cap, „stare toxică”, slăbiciune, lipsă de apetit — toate erau puse pe seama acestor „deranjamente” în tranzitul intestinal.

De altfel, nu numai Voltaire era de această părere. Mult timp s-a crezut că „oamenii constipați” sînt oameni „acri” (de unde și expresia „ești un constipat”!) din cauza unei **autointoxicații intestinale**. Cu alte cuvinte, „deșeurile alimentare” rămînînd prea mult în organism s-ar resorbi și ar intoxica corpul. Cercetări mai noi au arătat însă că resorbția acestor produse toxice (indol, scatol etc.) prin rețelele intestinului gros (colon) este atît de redusă, încît fenomenul nu poate explica tulburările care apar în cursul constipației. Dar se presupune că simptomele generale ale constipației cronice ar depinde de distensia intestinului gros, pentru care pledează și dispariția imediată a tuturor tulburărilor după evacuarea colonului.

Cauzele constipației pot fi multiple. Dacă ele sînt organice, la nivelul colonului (colită spastică, atonă etc.), atunci trebuie tratată cauza și nu efectul — constipația. În constipația alimentară (în care pacientul nu îngerează substanțe care lasă reziduuri) o simplă corectare a regimului o poate combate. Există însă și o constipație reflexă, provocată de reflexe plecate de la alte organe bolnave, ca de exemplu afecțiuni rectale (hemoroizi), genitale, renale etc., în care, la fel, trebuie acționat asupra factorului declanșator și nu asupra reacției secundare (în speță constipația). Unele medicamente luate timp prea îndelungat pot duce și ele la constipație. Înșiruirea este — desigur — departe de a fi epuizată, dar este de datoria medicului și nu a pacientului (!) să descopere etiologia constipației.

Cea mai frecventă formă de constipație este totuși „constipația obișnuită” (habituală) în care se produce o tulburare a reflexului de a avea scaun. În acest caz intervine cel mai adesea factorul psihic. Obiceiul de a reprima excesiv „reflexul de defecație” (din considerente etice, estetice, ocupaționale etc.) duce cu timpul la o „lenevire” a reflexului. S-a spus de aceea, pe bună dreptate, că și constipația este

„o boală a civilizației”; într-adevăr, ea nu e cunoscută de populațiile primitive. Ea debutează de multe ori în copilărie sau adolescență și durează tot restul vieții, cu perioade de accentuare și cu altele în care este mai puțin marcată. De obicei se exacerbează la bătrînețe.

Este mai frecventă la femei (la care elementul psihic intervine și în acest „prozaic” domeniu mai mult ca la bărbați!) și la cei care duc o viață sedentară sau neregulată (șoferi, voiajori, agenți de circulație, paznici etc.).

Stagnarea conținutului intestinal produce după un timp alterări inflamatorii ale colonului: **colite și pericolite**. În felul acesta ia naștere un „cerc vicios” — de la constipație (bine suportată la început) la „constipația-boală”, apoi la colită și invers. Colita întreține constipația, după cum constipația întreține colita. Desigur, lucrurile nu stau chiar totdeauna așa, dar excepția confirmă regula.

Prevenirea constipației trebuie începută din copilărie prin educarea obiceiului de a avea scaun la ore regulate. Orice reprimări ale defecației duc încet-încet la abolirea reflexului. E bine deci să reținem că în mecanismul de „tocire” a reflexului intestinal de evacuare intervin repetate **refulări sau abțineri voite** din motive variate și complexe, în care nu rareori intervine și hrana conținînd prea puțină celuloză, insuficient aport de lichide etc.

Tratamentul constipației presupune corectarea imperioasă a factorilor mai sus citați, meniți să restabilească reflexul pierdut. Uneori ajunge un ușor masaj abdominal, altelei unul sau două pahare cu apă rece cu o bucată de zahăr cubic sau o lingură de miere, luate dimineața pe nemincate.

Regimul alimentar va fi suficient cantitativ și bogat în vegetale și salate (chiar de 2-3 ori pe zi), fulgi de ovăz, pine neagră, smîntînă, fructe și lichide suficiente, cure îndelungate de prune uscate puse la înmuiat în apă, iaurt, drojdie de bere crudă.

Trebuie încercat totul fără intervenția purgativelor și laxativelor care sînt „o sabie cu două tăișuri”, întrucît contribuie și ele la spolierea organismului de substanțe prețioase (săruri minerale, vitamine etc.). În ciuda reclamelor care laudă preparatele contra constipației cum că nu ar dăuna organismului, trebuie să știm că nici un medicament în general și nici un purgativ sau laxativ, în special, luate vreme îndelungată, nu sînt total inofensive. În medicina modernă se cunoaște noțiunea de „**boală iatrogenă**” (provocată adică de medicamente). Or „maladia laxativelor” — despre care am mai scris în coloanele paginii noastre — e un exemplu tipic de boală medicamentoasă pricinuită de întrebuințarea îndelungată a diverselor „pilule negre”.

Cînd nu merge totuși altcum, putem încerca cu cele mai blînde laxative. **Infuzia de foi de sena** este foarte utilă. Sena acționează numai pe colon și doza poate fi reglată de la o zi la alta chiar de către bolnav. **Uleiul de parafină**, ulei mineral obținut din petrol, are o acțiune foarte bună în multe constipații servind ca **lubrifiant**. Poate fi aromatizat cu ulei de mentă, luînd 1-3 linguri seara la culcare.

Pornind de la aforismul medical:

esculap
esculap esculap
sculap esculap escula
lap esculap esculap est
esculap esculap esculap
culap esculap esculap escu.
p esculap esculap esculap e
sculap esculap esculap escula
lap esculap esculap esculap e

„Constipația trebuie tratată de jos în sus”, pot fi utilizate supozitoarele (cu glicerină, de pildă) pentru restabilirea reflexului rectal. În același scop pot întrebuința și clismele cu porții egale de glicerină și apă, în fiecare seară. Se vor practica de asemenea exerciții fizice în aer liber, dimineața, care ajută la întărirea mușchilor abdominali slăbiți, cauză frecventă a constipației.

DORESC SĂ ȘTIU

Cu sau fără cafea

Am 61 de ani și beau cam 300-400 g de cafea pe lună. Aș dori să știu dacă e mult și dacă trebuie să renunț la ea. Nu simt nimic deosebit dacă beau, dar dacă nu beau nu am astîmpăr toată ziua.

Roza Frûhauf
Constanța

Consumul cafelei negre dă oare, în afară de „duh”, și predispoziție la infarct, cum socotesc unii? Aceasta este grava întrebare pe care și-o pun marii băutori de cafea, la fel ca și medicii.

„Deși mulți atribuie cafelei însușirea de a-i face mai plini de duh — scrie undeva Balzac — toată lumea s-a putut însă convinge că cei ce sînt din fire plicticoși devin și mai plicticoși după ce au consumat-o”. Pe de altă parte, deși mulți socotesc, pe drept cuvînt, că ea stimulează în chip agreabil funcțiile mintale, unii specialiști au denunțat influența negativă a cafelei în arterioscleroză și în maladiile cardiovasculare.

De mai bine de 15 ani au fost efectuate studii sistematice asupra acțiunii fiziologice și psihologice a cofeinei, un alcaloid care este elementul chimic „dopant” al cafelei (ca și al ceaiului, de altfel!). Cafeaua conține aproximativ 1-2% cofeină, din care cea mai mare parte trece în infuzie. O ceașcă de cafea conține 0,1 g de cofeină (ca și o ceașcă de ceai). Cofeina este un alcaloid de mult timp folosit în medicină ca întăritor muscular și nervos, tonicardiac și diuretic. Acțiunea excitantă a cafelei asupra sistemului nervos poate fi lesne observată și o singură ceașcă de cafea este suficientă unor persoane pentru a le provoca insomnie. Cum însă este vorba de o insomnie plăcută, cu o percepție clară, unii intelectuali abuzează de consumul cafelei.

Cu o deosebită atenție a fost urmărit efectul mutagen al cafelei asupra vegetalelor și microorganismelor. Poate, oare, cafeaua tulbura materialul genetic al celui? — s-au întrebat unii cercetători. Studii efectuate asupra șoarecilor n-au dus la constatarea unor creșteri semnificative ale coeficientului mutațiilor. S-a observat însă o scădere a fecundității la șoarecii masculi.

În același timp a mai fost examinat și rolul posibil al cafelei în etiologia cancerului bronhopulmonar. În gudroanele rezultate din prăjirea cafelei, există într-adevăr benzopirene, substanțe cancerigene, dar în cantități foarte reduse, cu atît mai reduse decît în boabele crude de cafea sau în băutura care se prepară din ea.

În cantitățile băute lunar de cititoarea noastră, cafeaua nu poate fi deci decît un tonic muscular, cardiac și nervos lipsit de nocivitate.

— Dumneavoastră hotărîți!

NOUA GUINEE

Din epoca de piatră la „fabrica de bani”

Pentru ca o legendă, un basm sau chiar o anecdotă să aibă putere de document (științific, evident), e nevoie ca la începutul ori la sfârșitul lor să aibă date exacte despre povestitor. Să indice numele, adresa, vârsta și ocupația acestuia. Astfel legenda, basmul sau anecdota pot fi puncte de referință sau dovezi într-o controversă. Și cum legenda pe care o reproducem mai jos are o anumită importanță pentru reportajul nostru, începem după toate regulile. Așadar... e vorba despre Legenda lui Akambep Soarele, transcrisă după relatarea papuasului Anjom,

legene ușor, ducind coaja tot mai departe de insulă. Akambep a plutit, a tot plutit astfel pe mare, până a ajuns lângă un pământ locuit de oameni albi. Dorind să se odihnească puțin, a urcat pe țărnișă și acolo a rămas. El i-a învățat pe oamenii albi magia, pentru ca să știe cum să facă motoare zburătoare și alte asemenea ciudațenii, și i-a mai învățat cum să devină bogați. Apoi Akambep Soarele s-a ridicat la cer și a devenit Soare. Cu vopselele care mai rămăseseră în coaja de nucă de cocos a desenat raze de soare. Do-

Cind bărbații făceau o incursiune, femeile se ascundeau în locuri ferite

În vîrstă de circa 70 de ani, cel mai bătrîn locuitor din satul Kopar, de pe rîul Sepik din insula Noua Guinee. „De mult, de foarte-foarte de mult, Femeia-Străbun, Mama tuturor oamenilor, a dat viață unui fiu. Apoi a ascuns copilul într-o nucă de cocos, unde ținea vopsele pentru înfrumusețarea trupului, și a dus nuca pe o insulă care tocmai se ridica din adîncul mării.

După cîva timp, copilul — care era Akambep Soarele — a spart coaja și a privit în jur. Marea i-a plăcut mai mult decît uscatul, încît a început să rostogolească coaja pînă cînd ea a căzut în apă. Și valurile au prins să-l

rea mult ea frații și surorile lui din satul Kopar să-l vadă. Căci în felul acesta, i-ar fi putut învăța și pe ei cum să facă bani și motoare zburătoare. Dar norii îl acoperă pe Akambep, încît noi, oamenii din Kopar, nu-l putem vedea pe fratele nostru. Așa se face că deocamdată magia rămîne numai la oamenii albi...” (legendă transcrisă în 1972 de etnograful Malcolm Kirk).

Am reprodus legenda, pentru că ea exprimă elocvent particularitățile modului de gîndire al papuașilor din Noua Guinee. Dealtfel, în cazul nostru cuvîntul „papași” nu este chiar foarte potrivit, întrucît el îi desemnează pe toți băștinașii din marea insulă Noua Guinee, care vorbesc limbi papuașe și melaneziene. Or, e vorba de oameni ale căror deprinderi și obiceiuri se deosebesc tot așa de mult ca modul de viață al păstorilor turci de cel al pescarilor norvegieni, bunăoară.

Noua Guinee este împărțită, se știe, în Irianul de Vest, care aparține Indoneziei, și în teritoriile Noua Guinee și Papua, administrate de Australia. Acum pe noi ne interesează numai partea „australiană” a insulei. Utilizăm ghilimelele pentru că în mai puțin de cinci ani, adunarea legislativă a teritoriilor Papua și Noua Guinee va proclama independența acestora.

În Noua Guinee există unele populații care trăiesc încă în epoca de piatră (mai cu seamă în zonele muntoase, inaccesibile, din inima insulei, cu triburi care se dușmănesc între ele și al căror mod de viață este misterios chiar pentru papuașii de pe țărnișă sau din depresiuni).

În alte zone epoca de piatră abia abia a luat sfîrșit și n-a fost încă înlocuită de nimic altceva. E vorba, de pildă, de numeroasele triburi din bazinul rîului Sepik, unde mii de kilo-

metri de terenuri mlăștinoase sînt acoperite cu păduri dese...

Pînă nu demult, atribuțiile bărbaților și femeilor din satele de pe malurile rîului Sepik erau riguros delimitate. Femeile lucrau în grădinile de zarzavat, adunau uscături pentru foc, se îngrijeau de copii, pescuiau cu năvodul, hrăneau porcii, pregăteau mîncarea pentru toată familia — și înșuruierea ar putea continua la infinit. Atribuțiile bărbaților ar putea fi mai ușor enumerate, în schimb munca lor era mai grea: ei trebuiau să apere satul împotriva atacurilor vecinilor, să-i atace pe vecini, să confecționeze măști pentru ceremonii magice, să construiască scheletele colibelor și să pescuiască cu ajutorul arcului și al săgeților. Acum, bărbații au rămas cu îndelețniciri pașnice. Căci războaiele fățișe între sate au încetat, iar odată cu introducerea elicopterelor pentru patrulile de poliție, controlul s-a întîrit într-o asemenea măsură, încît nu mai pot fi purtate nici războaie „ilegale”. Modificarea tradiționalului mod de viață a tulburat mult lumea spirituală a locuitorilor de pe malurile rîului Sepik. Vechiul sistem de valori — care situa în virtul piramidei sociale războaiele — se prăbușește vîzînd cu ochii.

Aceste prefaceri s-au petrecut mai ales în ultimii ani, de cînd administrația australiană a început punerea în valoare a văii mlăștinoase (odinioară doar generatoare de malarie) a rîului Sepik. Încît pentru oamenii aflați acum în floarea vîrstei, vechile condiții de viață mai sînt „un trecut apropiat”. Poate că pentru copiii lor, oamenii străini, care nu seamănă cu ei, ciudața putere a banilor, hainele pe care ei nu știu să le lucreze, care însă, din această cauză, exercită asupra-le o mare putere de atracție, motoarele bărcilor — principalul criteriu al bogăției și puterii, vor fi lucruri obișnuite. Dar actuala generație adultă se află în strania situație de a oscila între vechile forme de viață pe cale de dispariție, care n-au fost încă uitate și cele noi, misterioase, neînțelese — situație foarte prielnică pentru apariția de superstiții, noi religii, „profeți” etc. În aceste condiții, papuașii arată mult interes pentru bani. Ei știu că pot obține bani pe măști de lemn, piei, nuci de cocos etc. Dar de unde vin banii? se întreabă. Probabil că pe depărtatul pămînt al albilor există o fabrică unde se fac bani.

Etnograful Malcolm Kirk a înregistrat o discuție cu un papuas, pe nume Matras Yalivan, din satul Marambanja.

— La dv. în țară există o fabrică unde se fac bani? l-a întrebă băștinașul (dealtfel, în toată Melanezia termenul „fabrică de bani” a devenit sinonim cu putere, bogăție). De unde luați bani, motoare și mîncare? De ce nu ne învățați și pe noi cum să construim o fabrică de bani?

Acum cîteva ani, Yalivan, care învățase să citească într-o școală de misionari, a înființat o organizație religioasă numită „Asociația peli” (sensul cuvîntului „peli” n-a putut fi descifrat). În mai puțin de un an în mai toate satele au apărut adepți ai ei. Iar pe lângă Marambanja a fost construită o „fabrică de bani”. Pe dinafară, „fabrica” seamănă cu o întreprindere obișnuită, numai că este construită primitiv. Cu bani colectați a fost achiziționat tot ce trebuie pentru un „birou directorial”. Cîteva zeci de fete și băieți — „flori” și „muncitori”, în terminologia „peli” — locuiesc permanent în „fabrică”. Nici un etnograf n-a izbutit însă pînă acum să vadă ceremoniile „peli”. În afară de una singură: spălătul banilor.

Iată cum se desfășoară ea. Un muncitor aruncă într-un vas un pumn de bani și toarnă apă peste ei; după cîva timp începe să scurgă apa într-alt vas în care transferă și monedele. La anumite intervale banii sînt numărați. Dacă cineva găsește lângă „fabrică” o monedă, aceasta este cea mai bună dovadă a puterii magice „peli”...

L. Martinov

LIBERIA

Muntele de fier

La Monrovia, sufla tocmai harmata-nul; începînd de la amiază, un nor alcătuit din miriade de nevăzute firicele de nisip, aduse de toridul vînt saharian, acoperise tot orașul. Nici chiar dacă am fi urcat pe platforma fortului Norris de lângă hotelul „Ducor” — cel mai înalt punct al capitalei liberiene — n-am fi putut deluși silueta frumosului port din Golful Guinei.

Pasaj de nivel

Ascunsă privirilor era și delta fluviului Mesurado, care a dăruit Liberiei o insuliță ce amintește prin forma ei de o chitară. Inițial ea a fost numită Insula Dirzeniei, dar toți liberienii o cunosc sub numele de Insula Providenței. Căci la 7 ianuarie 1822 acolo au debarcat cei dintîi coloniști veniți, la bordul corăbiei „Alligator”, să dobîndească în patria lor adevărată — Africa — libertatea ce le fusese răpită de stăpîni de sclavi din America. Dar pentru dreptul de a exista, de a-și construi o viață nouă, așa cum doreau, ei au trebuit să plătească cu grele privațiuni, să ducă o luptă armată împotriva Angliei și Franței care nu vroiau să recunoască suveranitatea Liberiei și să muncească din generație de generație. De acolo, din Insula Providenței — a început istoria Liberiei, prima republică independentă din Africa. Istorie care continuă cu înfăptuirile de azi ale țării, pe a cărei stemă scrie: „Dragostea de libertate ne-a adus aici”.

Situată în vestul Africii, cu ieșire la Golful Guinei, Liberia are o suprafață de 111 400 km², o populație de 1 571 477 de locuitori și bogate resurse naturale, ca: fier, aur, minereuri neferoase, cauciuc, trestie de zahăr, cafea, cacao, fildeș, diamante etc.

De la Monrovia am pornit într-o călătorie prin țară. Asfaltul șoselei a luat brusc sfîrșit după ce-am trecut de Totota. Mașina noastră străbătuse cele optzeci și trei de mile care despart capitala de acest oraș, învăluit într-o piclă alburie, în numai ceva mai mult de o oră. Dar cea mai mare parte a drumului, spre nord-estul țării, unde se întretaie hotarele Liberiei, Guinei și Coastei de Fildeș, se afla abia de-acum încolo, înaintea noastră. Acolo se înalță legendara Nimba. Pînă relativ nu demult acest nume desemna cel mai înalt masiv din țară — 1752 de metri. Acum Nimba se mindrește însă mai ales cu alt record — este „muntele de fier”, care a generat un mare complex modern de extracție, înobilare și încărcare în cargouri a milioane de tone de minereu de bună calitate.

Dar pînă să ajungem la Nimba mai aveam jumătate de drum, încît „Toyota” noastră, care văzuse multe la viața ei, înghițea kilometri lăsînd în urma ei nori de praf și descriînd viraj după viraj pe fișa îngustă a șoselei. O rugină brun-roșcată părea că se impregnase adînc în coroanele copacilor care străjuiau drumul. Dar numai la cîteva metri de partea carosabilă se întindea, spre a-și demonstra parcă vitalitatea, paradisul verde al tropicelor. Splendida gamă cromatică e vegetației se armoniza perfect cu albastrul cerului; la orizont se zăreau ca o linie frîntă, întunecată, lanțuri de coline înalte.

În cele din urmă am ajuns la destinație. „Muntele de fier” a fost descoperit în decembrie 1955 de un geolog englez. Învăluit din vremi străvechi într-o aură de mister și numit de localnici, din cauza fosnetelor care se auzeau acolo noaptea, „doamna vorbărească”, Nimba s-a dovedit o adevărată mină de aur, căci în primăvara anului 1963, extracția de minereu, cu un conținut de fier de 65 la sută a ajuns la 7 500 000 de tone, iar în 1972 s-au extras 24 600 000 tone de fier.

După ce am vizitat o parte din exploatare, ne-am înapoiat pe drumul fierului care leagă Nimba de portul Buchanan, unde fierul este transportat și încărcat în calele vaselor care îl duc spre Statele Unite, Japonia, Europa de vest etc.

B. Pileafkin

gLOBUL
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

Astăzi vă prezentăm asigurarea

„TURIST“

Subiectul convorbirii noastre îl constituie una din asigurările de persoane practicate de ADAS : Asigurarea de accidente „Turist“. Pentru a elucidă câteva probleme în legătură cu această asigurare, ne-am adresat tov. Pavel Ștefan, director în Administrația Asigurărilor de Stat — Centrala.

Întrebare : Asigurarea de accidente „Turist“ se adresează în exclusivitate... turiștilor ?

Răspuns : Nici vorbă de așa ceva. Asigurarea respectivă este folosită de toți cetățenii care doresc să ia o măsură de prevenire pentru ei și pentru bunurile din gospodăria lor atunci cind pleacă în deplasări, la munte, în drumeții, în concedii etc. Dar ea este utilă chiar persoanelor care nu călătoresc de obicei.

Întrebare : Care este utilitatea acestei asigurări ?

Răspuns : Prin asigurarea „Turist“ se asigură persoanele care încheie contractul de asigurare pentru cazurile de invaliditate permanentă și de deces prin accident, precum și bunurile din gospodărie sau cele luate în deplasare.

Astfel, pentru accidentele de circulație auto-moto suma asigurată este de 25 000 de lei în caz de invaliditate permanentă totală și 15 000 de lei pentru deces. Asigurarea cuprinde și riscul unor accidente ce se pot întimpla la domiciliul asiguratului : incendiu, trăsnet, explozie sau cutremur de pământ. În astfel de situații, ADAS plătește următoarele sume asigurate : 20 000 de lei pentru cazul de invaliditate permanentă totală și 10 000 de lei pentru deces. În cazul accidentelor petrecute în alte împrejurări, sumele asigurate sînt de 10 000 de lei pentru invaliditate permanentă totală și 5 000 de lei pentru deces. Trebuie să mai precizăm pentru cetățeni că asigurarea „Turist“ cuprinde și bunurile gospodărești, pentru cazuri de avarieri sau distrugerii plătindu-se despăgubiri pînă la 20 000 de lei inclusiv.

Întrebare : Pe ce durată se încheie această asigurare ?

Răspuns : O lună... Durata este în concordanță cu profilul asigurării.

Întrebare : Ce primă de asigurare plătește asigurații ?

Răspuns : Prima de asigurare este de numai 15 lei. Deci, plătind această sumă convenabilă, orice persoană poate beneficia de avantajele asigurării „Turist“.

Întrebare : Credeți că în sezonul de iarnă este necesară o asigurare „Turist“ ?

Răspuns : Evident că da. S-a dus de mult timpul — nici măcar bunicii noștri nu l-au trăit — cind omul stătea acasă în sezonul rece. Și să nu uităm că mai ales iarna sînt mai frecvente cazurile de accidente sau de incendiu al bunurilor casnice.

Întrebare : Dacă vrem să ne asigurăm, cui ne adresăm ?

Răspuns : Pentru încheierea asigurării „Turist“ sau a altei asigurări, cei interesați se pot adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau — direct — oricărei unități teritoriale ADAS.

O veste bună pentru cumpărători •
Numai pînă la 15 mai a.c.

TÎRGUL DE PRIMĂVARĂ

deschis în toate unitățile comerciale
din țară.

Procurați-vă cu acest prilej articole
de sezon:

- stofe
- țesături de mătase
- confecții pentru bărbați, femei și copii :
pardesie, sacouri, ragiane,
impermeabile etc.
- tricotate
- ciorapi din fire sintetice pentru femei.

TÎRGUL DE PRIMĂVARĂ

vă mai oferă în magazinele de specialitate:

- aspiratoare de diferite mărci și tipuri
- motorete MOBRA
- mașini de cusut ILEANA tip masă
și tip mobilă
- frigidere cu compresor de 140 l
- aparate de radio MAESTRO-STEREO
- piese de schimb pentru toate produsele
de folosință îndelungată.

Importante reduceri de prețuri la unele
textile și metalo-chimice în cadrul

TÎRGULUI DE PRIMĂVARĂ

Rețineți: numai pînă la 15 mai a.c.

TÎRGUL DE PRIMĂVARĂ

I.P.P. Roman — jud. Neamț

(unitate a cooperăției de consum)

LIVREAZĂ IMEDIAT

pe bază de comandă fermă, următoarele articole :

- mobilier comercial interșanjabil,
- coturi și burlane,
- cărămizi,
- barăci și șoproane metalice,
- alte articole de uz casnic,
- mobilă (cameră studio Constanța, mobilă de bucătărie tip Cristina).

Căile dragostei

De multe ori sintem întrebați :
— Există o dragoste veșnică ? Sau :
— Cum am putea face ca iubirea noastră să dăinuie pînă la adînci bătrîneți ?

Sînt întrebări care denotă multă puritate sufletească. Încît, la rîndul nostru, vom căuta să le răspundem cu toată circumspecția.

Poate că nu toată lumea știe că există o disciplină științifică care se numește psihologie diferențială și stu-

toți soții ar adopta acest punct de vedere și s-ar lăsa conduși de el toată viața. Atunci iubirea nu s-ar mai volatiliza, ci s-ar perfecționa și s-ar adînci. Desigur, la suprafață s-ar putea ca ea să nu se mai exprime cu aceeași virulență ca în cursul primelor luni sau al primului an de căsătorie. Înaintînd în vîrstă, omul își exprimă simțămintele cu mai multă moderație. Dar aceasta n-ar însemna defel că iubirea a trecut. (Altfel n-ar mai exista nici nunțile de argint, de aur sau de diamant.) Ci numai că a căpătat alte forme. Prietenia, înțelegerea reciprocă, bucuriile, necazurile, grijile împărtășite împreună pot hrăni iubirea într-adevăr pînă la moarte.

Să admitem totuși și că ea se stinge. Ce se poate face pentru a întretine mereu „flacăra iubirii” ? Bineînțeles, e imposibil de oferit o rețetă bună, pentru toate cazurile. În momentul de față însă, știința poate explica ivirea sentimentelor și-i poate ajuta pe tinerii căsătoriți să nu săvîrșească erori în relațiile dintre ei.

Psihologii consideră într-adevăr că dacă relațiile dintre doi oameni se deteriorează, acest lucru nu se datorește unui dat neprevăzut și neașteptat. Ci explică această împrejurare prin activitatea specifică a creierului. În ultimele decenii au fost descoperite, în speță, proprietățile specifice ale formației reticulare (R.R.), una din

componentele creierului. Funcția ei esențială este de a controla dacă totul este obișnuit, familiar în adîncurile ființei noastre și în mediul ambiant.

Atîta timp cît nu survine nimic neobișnuit, R.R. pare că doarme. Cînd intervine însă ceva nou, surprinzător, R.R. dă alarma și-i trimite semnalele peste tot. Creierul începe să funcționeze intens, organismul se mobilizează, apare tabloul pe care Pavlov îl numea reflexul : „Ce se întîmplă ?”. Psihofiziologul P. Simonov a formulat ipoteza că sentimentele iau naștere atunci cînd creierul, respectiv R.R., nu poate prevedea desfășurarea ulterioară a evenimentelor. În care caz sistemul nervos mobilizează toate forțele organismului spre „a fi gata pentru orice eventualitate”. În același timp, în creier izbucnește o furtună de sentimente. Ceea ce înseamnă că sentimentele noastre sînt în funcție de caracterul nedeterminat, neprevăzut al cutărui sau cutărui moment al vieții.

Lucru valabil și pentru dragoste. Ca și orice alt sentiment, și aceasta reclamă elemente de incertitudine, de mister. Cînd vrem să ne explicăm dra-

gostea nu spunem oare : „Nu ești ca ceilalți”. Iar certurile nu sînt de multe ori însoțite de cuvintele : „Ești ca toți ceilalți !” ?

Așadar, în raporturile dintre soți e nevoie de un anumit mister, înțeles în cea mai bună accepție a cuvîntului. Trebuie să avem grijă să nu transformăm intimitatea într-un fenomen banal, ci să o considerăm ca o sărbătoare, ca un mister. Dialectica iubirii constă în a cere ca noi să ne transformăm pentru ca să fie veșnic sentimentul pe care-l încercăm, ca el să fie un izvor de bucurie, de fericire...

Încît, oricît de bătătorite ar părea sfaturi ca : „să învățăm”, „să ne lărgim orizontul”, „să ne îmbogățim bagajul de cunoștințe” pentru a fi mai interesați pentru soți (sau soții), ele au totuși o valoare incontestabilă.

Iată, dacă vrem, unul din secretele unei iubiri adînci și trainice.

Felix Ippolitov

DE LA A LA Z

Definiții în glumă și în serios

Modestie. „Ieri am fost la vînătoare, cîinele meu și cu mine” — mi-a povestit un vînător. Observați: nu „eu și cîinele meu”.

Un lucru mărunț? Se poate. Dar omul modest încearcă să nu iasă în evidență nici în lucrurile mărunte. El nu cere privilegiu, nu face caz de calitățile lui, ține seama de ceilalți.

Toți oamenii au conștiința valorii lor. Dar cei modesti nu își afișează această valoare și cu atît mai mult nu și-o exagerează.

Mulțumi. Gest obligatoriu în raporturile de conviețuire. Căci nu e de ajuns să nutrim un sentiment de grațitudine, mai trebuie să știm și să-l exprimăm — prîntr-o privire, un zîmbet, o faptă, o vorbă... „N-am cuvinte să vă mulțumesc” — auzim adesea. Trebuie totuși să găsim neapărat aceste cuvinte. Căci este foarte important ca ele să fie auzite — pentru croitor și coafor, pentru medic și antrenor, pentru mamă și iubită, pentru toți cei fără al căror ajutor și a căror grijă n-ar putea exista nimeni.

Nu-i nevoie să ne pierdem în mulțumiri, însă a spune un sincer „mulțumesc” pentru un cadou sau un ajutor, un sfat sau un cuvînt bun, o felicitare sau o scrisoare, o participare sau o amabilitate este de datoria fiecărui om binecrescut.

B. Bușeleva

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Vreți să aflați ceva și enciclopediile pe care le aveți la îndemînă nu vă dau răspunsul dorit ? Vă invităm să ne adresați nouă întrebarea dv., mai ales dacă ea este de interes general.

Replică sub semnul întrebării

I.

Am citit în două publicații despre o replică celebră; dar într-una din ele replica era atribuită regelui macedonean Archelaos, iar într-alta filozofului Archelaos. Desigur că e vorba de una și aceeași persoană, despre care aș dori să aflu mai multe date.

Ion Onea
București

R.

Istoria consemnează trei personalități cu numele de Archelaos și nu Arche-laos (poate că în publicația respectivă s-a strecurat o greșeală de tipar) : așadar : Archelaos — rege al Macedoniei, Archelaos — fiul lui Herod și rege al Iudeii, și Archelaos din Mileet — filozof grec, precursor al lui Socrate.

Intrucît multe replici celebre ni s-au transmis prin tradiție orală, depistarea adevăratului lor autor este adesea difi-

dialog
dialog dialog
dialog dialog dialog
alog dialog dialog dialo
g dialog dialog dialog a
dialog dialog dialog dialog
log dialog dialog dialog di
dialog dialog dialog dialog
og dialog dialog dialog dial

cilă. Așa se face că paternitatea unor replici sau expresii celebre rămîne uneori incertă, cum e și în cazul de față.

MODĂ

Se poartă

in primăvara '74

Dacă e vorba de o caracteristică definitorie, apoi aceasta este desigur preferința care continuă a fi acordată tricotelor, agreabile la purtat și foarte sănătoase.

Pentru adulți, ele sînt în tonuri sobre și cu o predominanță a stilului clasic. Pentru tineri, ansamblurile au croieli și culori mai îndrăznețe. Două-piesele și trei-piesele, jachetele purtate cu fuste sau cu pantalon rămîn mai departe la modă. Aceste ansambluri elegante au marele avantaj de a permite femeilor să se ducă la teatru sau în vizită direct de la locul de muncă. În plus, preferința pentru ele se explică desigur și prin multiplele posibilități pe care le oferă pentru tot felul de combinații.

Garderoba fetelor va cuprinde pulo-

Tricotaje chiar și pentru ținuta de seară...

vere, veste, tunici tricotate, bluzoane ce vor fi purtate cînd cu pantalon, cînd cu fustă. Femeile care vor poseda mai multe piese vestimentare de acest fel le vor putea ușor face să varieze după gustul și situațiile de moment. În zilele mai reci se vor asorta pălărioare și eșarfe tricotate.

În ce privește coloritul, primăvara '74 marchează o preferință deosebită pentru verde, roșu, bleu și alb.

Rochiile sînt mai largi, cu pliuri drapante, mai confortabile, mai comode. Pentru stradă se vor purta mai departe, ca și anul trecut, tăioare cu pantaloni, care permit creatorilor de modele să varieze la înfinit siluetele, evitînd astfel monotonia uniformității. Dar anul acesta jachetele vor fi ceva mai lungi, cu forme trapezoidale, în dungi și în carouri. Este de rigoare un anumit aer de neglijență elegantă.

N. Karpova

O ecuație care poate fi rezolvată numai de cei doi factori ai ei

Foto : Boris Trepetov

diază deosebirile care există între indivizi. Specialiștii occidentali și cei sovietici o abordează din puncte de vedere diferite. Dar și unii, și ceilalți tind să claseze oamenii în două categorii : cei care nu iubesc decît o dată în viață, și cei care pot încerca acest sentiment de mai multe ori (evident, cu toată seriozitatea). Anumiți psihologi occidentali cred că oamenii din prima categorie sînt vulnerabili, intrucît probabilitatea de a întîlni un partener cu aceeași afinități ar fi mai rară !

O altă opinie consideră că pentru fiecare individ există o variantă optimă de cuplu. Numai că această variantă este greu de aflat. Și de aici divorțurile frecvente sau legături conjugale nefericite între oameni care nu se iubesc.

Aceste puncte de vedere au însă un iz de cert fatalism. Psihologii sovietici subliniază rolul conștiinței în formarea sentimentelor de dragoste.

Să apelăm la un exemplu, stimați interlocutori nevăzuți. Să presupunem că v-ați îndrăgostit. Vi se pare că acest lucru s-a produs spontan, inopinat atît pentru dv., cît și pentru alesul sau aleasa dv. În realitate însă, alegerea n-a fost fortuită. Ea corespunde cu un ideal, cu un anumit model care v-a suscitat totdeauna admirația.

Să mergem însă și mai departe. Pe măsură ce vă cunoașteți mai bine alesul (sau aleasa), constatați că prima impresie e falsă. Încercați să vă orientați în sentimentele și în relațiile dv. cu cel (sau cea) care nu v-a justificat speranțele. Și, treptat, imaginea lui (sau a ei) pălește.

După cum se poate întîmpla și invers : cu fiecare zi care trece descoperiți la ființa iubită alte calități morale. Și atunci încercați să le imitați, să vă perfecționați caracterul, să deveniți mai bun (sau mai bună). Cu alte cuvinte, începeți să dobîndiți trăsăturile pe care le admirați la partenerul dv.

Încît, într-un anume sens, dragostea este fructul unui travaliu creator, profund și conștient a doi inși asupra sentimentelor lor. Ar fi excelent dacă

— Măcar azi să te fi aranjat și tu

Desen de V. Soloviov